

Germana aigua, on anau?
Tan escapada
ens retgirau
trastocant terres i còdols.

Baltasar Amengual

PREMSA
CORTINA

dies i coses

Mn. Antoni Vadell, 2

Calonge - 07669

telèfon 65 78 20

CONSELL DE REDACCIO

Margalida Adrover
Josep Estelrich
Isabel Rigo
Maties Adrover
Maria Adrover
José María Plaza
Antoni Vadell
Jaume Vallbona
Jaume Julià

COLLABORADORS

Marc Vallbona
Joan Grimalt
Rafel Roig
Francesca Vadell
Miquel Pons
Peter Heim
Mònica Pohl
Fiona de Wals
Eneko Landaburu
Nadal Palmer
Baltasar Amengual
Tomeu Vallbona
Apol·lònia Adrover
Miquel Vallbona
Macià Trompé

DL 148-1988

Imprimeix:

Edicions Manacor, S.A.

El escrits d'aquesta publicació
expresen únicament l'opinió dels
seus autors.

INDEX

Neix l'Associació "Es Majoral".....	3
Crònica.....	4
La Sala.....	5
Programa de Festes.....	6
Conversa amb Sor M ^a Barbara i Sor Catalina-Caputxines (Josep Adrover, Apol·lònia Adrover i Xesca Grimalt).....	7
Dies i gloses (Jaume Julià).....	8-9
La nostra Gent (Marc Vallbona).....	10-11
Festes de "ballar i córrer" (Miquel Pons).....	11 a 14
Una rondalla d'avui (Peter Heim).....	15-16
Salut i pau (Miquel Vallbona).....	17-18
Planes d'opinió.....	19-20
I els torrents han tornat a córrer (Margalida Adrover).....	21 a 25
Esports (Maties Adrover).....	26 a 38
Que som? Que feim? (G.O.B.).....	39-40
Universitat Catalana d'estiu (Jaume Vallbona).....	41 a 44
Trescapuig (Pep Estelrich).....	45-46
IV Premi de Poesia "vila de Santanyí".....	47
Humor (Toni Vadell i Macià Trompé).....	48

NEIX L'ASSOCIACIÓ "ES MAJORAL"

Calonge, sempre ha tingut gent que ha sabut estimar de debò, totes les activitats socials i culturals. Que en definitiva són les que donen caràcter als pobles i a les nacions.

Bona mostra d'això es la lliçó que ens dona l'Associació d'amics de la Tercera Edat, amb un programa ple d'activitats, que aconsegueix recuperar antigues tradicions i fer més vius els vincles que ens uneixen a tots.

Així mateix hi ha altres grups que en els seu temps d'oci desenvolupen altres activitats més o menys amb regularitat de gent i que van des de l'edició d'aquesta revista fins a l'excursionisme al ball mallorquí o l'esport.

Es per fomentar totes aquestes activitats, que s'ha pensat en crear una

associació cultural, que donaria cobertura i consistència a aquestes manifestacions de l'esperit inquiet del nostre poble.

A l'Associació se li havia de donar un nom, i s'ha pensat donar-li el de "ES MAJORAL" en memòria de Miquel Jaume Adrover i Bennasser, majoral de possessió i personatge il·lustre del nostre poble.

L'objecte de l'Associació com diu l'article segon del seus estatuts; es la defensa, promoció i divulgació de la llengua i cultures catalanes, procurant la intercomunicació entre associacions amb semblant finalitat, d'arreu de l'àmbit cultural català sense perjudici de treballar amb associacions culturals d'altres influències lingüístiques, així es

procurarà obtenir de les esmentades associacions les publicacions que es facin i promourà actes culturals de convivència i esportius per a crear un clima de identitat entre les persones que mostrin inquietuds dins els àmbits a què es refereixen, així com també organitzarà excursions a peu o amb bicicleta i activitats de defensa de la natura.

Entre els fins més importants que té assenyalats aquesta associació figuren el de promoure els medis de comunicació socials ja siguin de caràcter local, comarcal o nacional sota les màximes que regeixen l'Associació.

No podrà en cap cas perseguir finalitats industrials o comercials i haurà de reinvertir qualsevol

que obtengui als projectes i activitats que segons els eu objecte li son propis.

En principi l'Associació compta amb les següents seccions de treball:

Trescapuig, s'encarregarà d'organitzar les activitats d'excursionisme i observació de la natura hi ha una secció de ball, i una secció que organitza activitats esportives, també hi ha la secció dedicada a l'edició d'aquesta revista. Volem anunciar també que estan en preparació uns cursos de català, l'inici dels quals vos serà oportunament informat.

I per acabar direm que entre tots hem de dur aquesta obra endavant. I es per això que volem demanar el vostre suport i participació del que tots hem de treure bon fruit.

**PERRUQUERIA
UNISEX**

*Sebastià
Roca*

SERVEI DE MANICURA I DEPILACIÓ

9h. a 1h. del matí

3h. a 8h. de l'horabaixa

i hores convenides

☎ 65.82.20

Ca'n Roca, 13 07669 Calonge - (Santanyí)

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

CRÒNICA

JUNY

Dia 29 moria a Cala d'Or el nin Miquel Vicens Bover, de deu anys d'edat. El nostre condol als seus pares Bartomeu i Miquela.

"Guardarem pel nostre record el candor de la seva innocència la seva bondat, la seva tendresa. A la nostre Església de Cala d'Or recordarem en Miquel que, com un diligent àngel de l'altar, amb gran respecte servia en les celebracions litúrgiques". De l'homilia del funeral a Cala d'Or, D.E.P.

JULIOL

Dia 10, Sor Maria Rigo, de Can Correler de S'Horta, fou elegida pel Capítol General de les Germanes Franciscanes, Filles de la Misericòrdia, Superiora General d'aquesta Congregació. Enhorabona.

Dia 11, Sor Lluïcia Bennasser, de Can Roca, fou elegida també, al mateix Capítol, Conciliària de la mateixa Congregació. Que el Senyor beneesqui la seva nova tasca.

Dia 16, un grup de calongins va fer l'excursió de Torrent de Pareis, assistint al rescat d'un jove accidentat.

Dia 17, es va iniciar el primer cursset nacional de música, "Vila de Santanyí", patrocinat per la Conselleria de Cultura. A la convocatòria es presentaren cent trenta alumnes, entre els quals hi havia dotze de Catalunya i País Valencià.

Dia 24, Na Catalina Bennasser de Can Roca, passà les oposicions de profesora

de matemàtiques d'Institut i va quedar en vuitè lloc de tot l'Estat.

Dia 25, festes de Sant Jaume, de Santanyí.

El passat 29 de juliol, l'equip de bàsquet calongí participà al torneig d'aquesta especialitat, desenvolupat a les festes Sant Jaume-89. Després de la segona pròrroga, perdé per tres punts.

Dia 30, René Besson obtingué el primer premi al XII Campionat d'Hípica de Balears, muntant "Objection II".

L'any passat, la federació Balear li otorgà el premi al millor jenet de l'any.

A l'hora d'ara ha aconseguit uns norants-dos premis hípics.

AGOST

Dia 6, fou batejat Carles Ramos i Adrover, fill de Na Miquela i En Diego. Enhorabona.

Dia 8, festa de Sant Domenge, a n'Es Llombards.

Dia 9, moria a Ciutat l'amo En Joan Adrover, de Cas Batlet. Comptava 70 anys d'edat. En pau descansi.

Dia 15, festa de la Mare de Déu d'agost, de Cala d'Or.

Dia 16, festa de Sant Roc, a S'Alqueria Blanca.

SETEMBRE

Dia 2, deixava per sempre l'amo En Jaume Bennasser i Adrover, de Can Roca. Tenia 78 anys. En pau descansi.

Dia 3, passava d'aquest món a l'altre Madó Maria Roig i València de Can Nofret, als 96 anys d'edat. En Pau descansi.

Dia 6, inundacions al Llevant de Mallorca. S'hagueren de llamentar cinc víctimes mortals, a més de quantioses pèrdues materials.

Dia 11, neix a Ciutat, Maria del Mar, filla d'En Toni Rotger i na Maria Francesca Taberner. Des d'aquesta redacció, les transmetem la nostre més sincera enhorabona.

Ajuntament de Santanyí (BALEARIS)

La Sala

** Acte de la sessió del 10 d'agost del 89. (resum)

-S'acordà per majoria de vuit vots (P.P.) i cinc en contra (CDS i PSOE): adjudicar el servei de recollida de fems a "Fomento de obras y construcciones S.A." per la quantitat de 38.200.735 ptas.

-S'acordà la instal·lació de dutxes i escusats públics, instal·lacions subterrànies de cables telefònics, balizament de totes les platges, creació d'espais aprofitables pels banyistes a les zones maritimoterrestres a les platges i la pavimentació de les voreres de tots els carrers.

-A la conselleria d'agricultura i pesca per adobar els següents camins: Camí de Can Marínes, de Can Paulo, de Can Vadell, de Can Jordi, de Na Burguera, de Ses Donardes, i de Ses figueretes a Calonge. Camins des Poos, des Palos, camp den Torrella, sa carretera del Llombards fins a Son Morlà, al llombards. Camins des Puig Gros, de Can Generà, des camp de futbol de a sa carretera de Felanitx i l'Alqueria Blanca; els camins de Son Alegre en el tram de la carretera de Palma i de Felanitx.

-Es ratificà el conveni amb el Consell Insular de Mallorca respecte a la cessió d'ús d'una embarcació de recollida de residus sòlids del mar.

-Es va fer manifest l'escrit de l'INSALUD en el qual es fa impossibilitat de montar el servei d'urgències sol·licitat per aquest ajuntament.

-Es va fer manifest l'escrit del CIM, en el qual s'indica: que per manca de crèdit presupostari no s'ha pogut incloure en el programa d'inversions culturals de 1989 en centre Cultural de Calonge, sol·licitat per aquest ajuntament.

** Acte de la sessió del 14 de juliol de 1989. (resum)

-S'acordà per unanimitat l'adquisició de l'immoble del teatre principal de la vila de Santanyí pel preu de 10 milions.

-S'acordà l'adquisició de un immoble pel preu de 25 milions, que en principi es destinarà a l'ampliació de les oficines municipals.

-S'acordà sol·licitar un finançament de CIM, per uns 20.306.331 ptas. en concepte de finançament a fons perdut per a la construcció d'un poliesportiu amb un pressupost de 30.487.987 ptas.

-S'acordà adquirir un immoble a la plaça San Josep, 3 de s'Alqueria Blanca, pel seu posterior esbucament i destinar el solar resultant a plaça pública, pel preu de 11.381.000 ptas.

-Es va fer saber l'entrada de Don Pedro Herrero Moya com a secretari d'aquesta corporació Municipal.

-Es va fer saber que el CIM, ha concedit un milió de ptas. a aquest Ajuntament perquè conjuntament amb altres s'instali un repetidor de TV.

-Es va fer saber des nomenaments efectuats per la comissió de Govern de Miquel Nadal Ribas com a Enginyer d'aquest Ajuntament; de Rita Picó Mas i de Margarita Mezquida Vidal com a auxiliars administratius.

-S'accepta la cessió d'ús del local de l'antiga Caixa de Pensions per destinar-ho a activitats culturals.

** Sessió del ple de l'Ajuntament amb data 9 de juny de 1989.

-S'acordà d'adjudicar definitivament a ECASA l'execució de les obres del centre d'EGB, de Cala d'Or per la quantitat de 155.101.242,- ptes i amb un termini d'execució de 9'5 mesos.

-S'acordà d'informar favorablement la petició de D. Pedro González González de recalificació, com a sòl urbà, d'una veta de terreny ubicat a l'entrada de Cala d'Or, destinat per a equipament d'una estació de servei.

-S'aprovà una modificació puntual de l'article 39 de les vigents ordenances municipals de policia i bon govern, que consistirà en afegir un nou apartat, que serà el quart, i referit a l'obligatorietat del barrat de construccions i excavacions als nuclis turístics.

La redacció és: 4t. "Tots els solars existents als nuclis turístics als quals hi hagi excavacions o obres, deuran d'esser degudament barrats amb paret o barrat metàl·lic, fins a una altura mínima de 2 metres, comptats des del nivell del sòl. Serà prohibit de col·locar publicitat als esmentats barrats.

-S'aprovà de constituir la junta pericial de Rústica i peqüària als efectes de la fixació dels preus de les finques de natura rústica, per al càlcul del valor catastral dels terrenys, respecte al futur impost sobre bens immobles.

-S'estipulà de constituir la junta pericial de Rústica i peqüària del terme de Santanyí, constituïda pels següents membres:

Contribuient agricultor: Sebastià Verger i Rigo.

Contribuient agricultor: Bartomeu Clar i Rigo.

Contribuient ramader: Josep Vadell i Rigo.

Metge: Jeroni Obrador i Vidal.

Veterinari: Francesc Bonet i Vicens.

Secretari: el de l'Ajuntament.

President: l'Alcalde de la Corporació.

-Es va prendre l'acord de la pròxima creació d'una Federació d'Entitats Locals, que serà beneficiosa, ja que serà un interlocutor vàlid de tots els ens locals i la potenciació de l'autonomia local, tot i proposant la seva integració.

-Es resolgué de integrar-se a la Federació d'entitats locals de les Illes Balears.

-Es determinà d'aprovar inicialment el projecte d'urbanització del sector 15 (Cala Llonga) redactat per l'arquitecte Antoni Bili Perera i per l'enginyer industrial Sebastià Llompart Calafell.

-S'estipulà d'adjudicar a l'empresa Sear, S.A. els serveis de manteniment i explotació de les xarxes de sanejament puviats, estacions de bombat i emisari submarinista del nucli de Cala d'Or, amb subjecció estricta al plec de condicions aprovat pel preu de 3.842.669 ptas, amb personal operador a càrrec de l'Ajuntament de Santanyí.

-La corporació per unanimitat de tots els seus membres, acordà:

-Es donarà suport al projecte de casa de cultura de Cala d'Or, redactat pel l'arquitecte D. Antoni Coll i Bucher i amb un pressupost de contractació de 19.980.694,-ptas.

-S'aprovà el projecte tècnic de la 4ª fase de la residència de la 3ª edat de Santanyí "Interiors i acabats els menjador, amb un pressupost total de construcció de 30.124.422,- ptes.

-Es convocarà subasta per a l'adjudicació de les obres d'execució de la 1ª Fase de la Xarxa de Sanejament de Cala d'Or amb un pressupost de construcció de 151.491.758,-ptas.

-S'aprovà de sol·licitar al Consell Insular de Mallorca, mitjançant FODESMA la redacció del Projecte de Restauració de la Torre, pels serveis tècnics del CIM. Una vegada realitzat l'esmentat projecte es proposarà una conllonga amb el Fodesma per a l'execució mitjançant treballadors formats a les escoles tallers.

-S'estipulà l'ordenar als serveis tècnics municipals perquè iniciïn l'expedient per a l'adquisició de l'immoble situat al Carrer Centre, 7, pel preu de 25.000.000,-ptas.

Festes de Sant Miquel Calonge '89

Programació dels actes a celebrar els dies 23, 24, 28, 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre, sota el patrocini de l'Ajuntament de Santanyí

DIUMENGE, dia 24

A les 10'30.- Partits finals del II Torneig de futbol.

A les 17'00.- Inauguració de l'exposició "Eines del camp en miniatura", al Moll. Després a la plaça, festa socio-cultural en la que festejarem les famílies calongines de les quals la seva descendència arriba a la quarta generació. Parlament a càrrec de Jaume Oliver, d'Albocàsser. Ballarà l'agrupació local de balladors i balladores. Per acabar refresc per a tothom.

Organitza l'Associació d'Amics de la Tercera Edat amb la col·laboració de Sa Nostra.

A les 20'00.- Arborada de bandera amb repicuelg de campanes.

DIVENDRES, dia 29 FESTIVITAT DE SANT MIQUEL ARCANGEL

A les 11'00.- Ofici solemne presidit pel M.I. Bru Morey Flot, Canonge Doctoral de la Seu de Mallorca. Cant dels golgs de Sant Miquel i ball de l'oferta.

A continuació refresc per a tothom.

A les 17'30.- Tradicional partit de futbol entre casats i fadrins.

A les 21'00.- Concert a càrrec de la Banda Municipal de Música de Santanyí.

A les 22'00.- Recital de Marina Rossell.

DISSABTE, dia 30

A les 15'30.- Tirada a coloms organitzada per l'Associació local de caçadors. (programes apart).

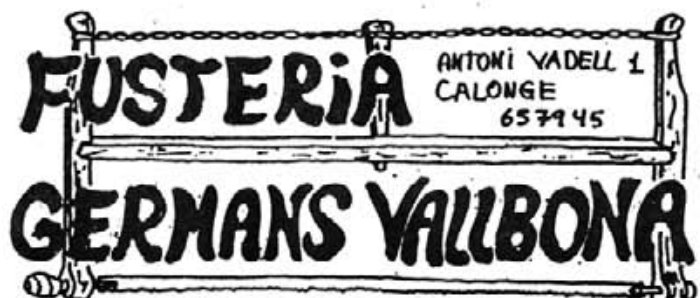
A les 16'00.- Inauguració de la mostra "Bonsai de Mallorca" al Moll.

Aquesta mostra només romandrà oberta aquest dia i el sendemà.

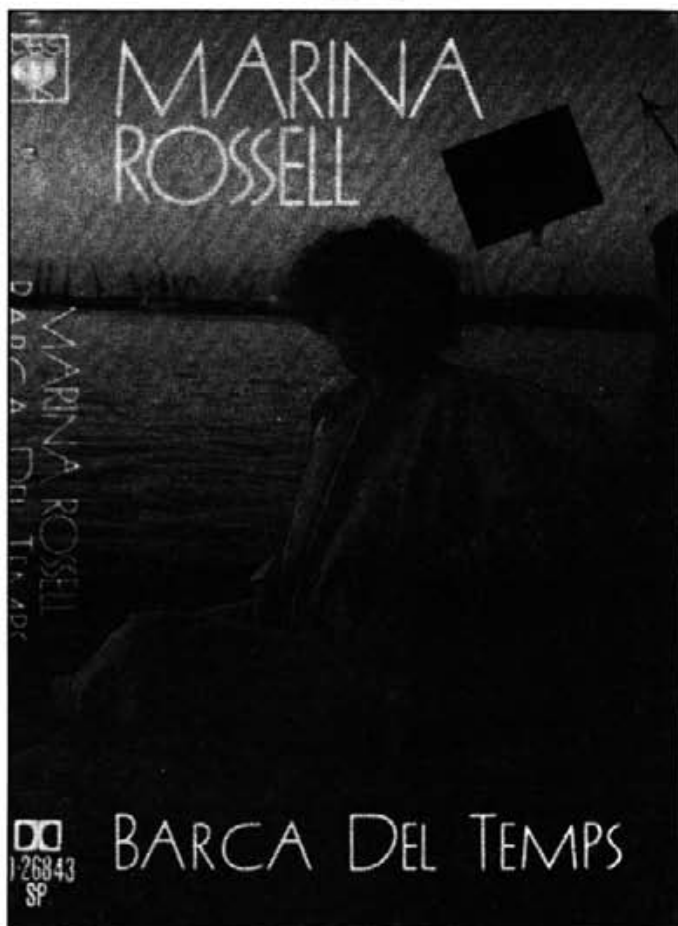
A les 21'00.- Ball de pagès amb els millors sonadors i cantadors de la rodalia.

DIUMENGE, dia 1 d'octubre

A les 10'30.- Finals del IV torneig de bàsquet.

Antoni Vadell 1. CALONGE(657945)

A les 16'00.- Festa infantil i juvenil. Concurs de dibuix en terra. Trencadisa d'olles, corregudes de cintes i jocs per a tots. Amb la col·laboració de Sa Nostra i Coca Cola.

A les 20'30.- Vellada folklòrica amb l'actuació de Aires Mallorquins, de Palma i Rapsòdia Española de Jaume Company.

Al decurs de les Festes tindrà lloc un campionat de billar.

4 TORNEIG DE TENNIS

pel 3er i 4t lloc
a les 12'00 final.

Maties Adrover
Jesús Jiménez
Xisco Adrover
Tomeu Adrover
Tomeu Vallbona
Manolo Sanz
Sebastià Adrover
Joan Rigo

2on TORNEIG DE FUTBOLET

Dia 23 a les 16'30 Calonge-Llombarts
a les 18'00 Video Club
Rossi (Manacor)-Ca'n Xim
(Campos)

Dia 24 a les 10'45 partit pel
3er. i 4t lloc
a les 12'00 final

4 TORNEIG DE BASQUET

Dia 30 a les 16'30 hores
Calonge-B. Manacor
a les 18'00 hores Joan Capo
(Felanitx)-La Salle (Ciutat)
Dia 1 a les 10'45 hores partit

Totes les activitats
esportives estan
organitzades per l'A.S. Es
Majoral.

Conversa amb: Sor Maria Bàrbara, i Sor Catalina, Caputxines de Calonge

El passat 26 d'agost, un petit grup d' calongins passarem un horabaixa ben agradós, amb Sor Maria Bàrbara, de Ca'n Roca i Sor Catalina, de Ses Aigües, amb dues monges Caputxines, a Ciutat.

Amb elles tinguérem una animada conversa i ens contaren alguns dels seus records, tant del seu estimat Calonge, que elles deixaren per seguir altres camins, tot i havent començat llurs joventuts; com de les seves primeres passes envers la vida contemplativa.

Sor Maria Bàrbara, que ja comptava uns vint-i-sis anys complits, quan entrà, recordava les festes populars de llavors; la costura amb Sor Basília, d'estricta i rigurosa disciplina; les seves primeres sortides i balls a què assistí, de matances, peladisses etc, de les quals era afeccionada; les funcions eclesials típiques del temps; els capvespres a Ca Ses Monges, ja més gran, per ajudar aquestes a guardar les nines més petites; i els seus familiars i amics,

molts dels quals no tronà veure.

En canvi, Sor Catalina, sols recorda quan acompanyava els seus germans més petits a l'escola, mentre els seus pares conraven la terra. Als onze anys, deixà ca seva per anar a servir un conco seu, que havia estat "donat" de les Monges Caputxines, i que, una vegada casat, vivia al mateix carrer del seu Convent.

Passà sis anys dins un ambient que la va introduir, finalment, a la vida contemplativa, on la seva vocació perseverà fins a complir-se, a l'hora d'ara, seixanta-sis anys de clausura total.

El 1926, Sor Maria Bàrbara entrà al Convent de Caputxines, tres anys després de

Sor Catalina. A Calonge estava destinada, Sor Antònia "Perilla" la qual fou la desvetllar la vocació tancada de Sor Maria Bàrbara, fent les passes oportunes per ajudar-la a assolir la vocació.

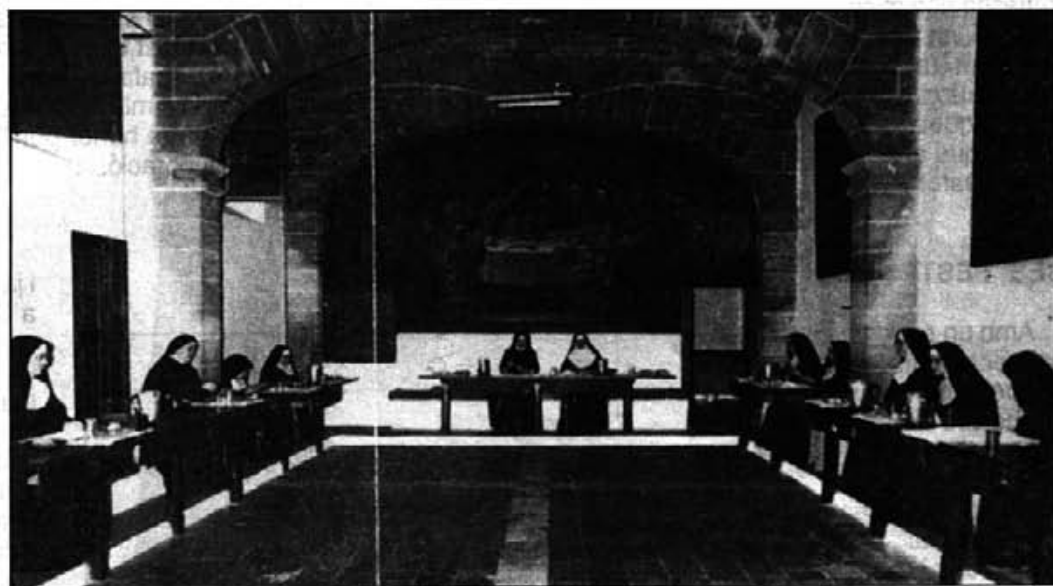
Finalment, ens contaren els que havia estat la vida al claustre des de que varen entrar elles fins al moment present.

L'evolució que visqueren de de els primers temps, disciplinats i rigurosos (flagelacions, dejunis, penitències) amb uns horaris durs (s'aixecaven a mitjanit, per resar Matines i Laudes, tornantse a dormir a les 2'30 per seguidament, llevar-se a les 5'30 del matí) amb clausura total de l'exterior fins a

l'extrema de no tornar veure els seus familiars i propers en vida; al moment actual, en que la clausura ha estat bastant disminuïda, desapareixent alguns costums abans esmentats.

Conclòs el temps de visita, ens acomiadarem d'aquelles monges nostres, senzilles i alegres que ens transmeteren memòries per a tots els calongins, a qui elles tenen presents a les seves pregàries, i ens varen encarregar la missió de donar-les a conèixer, pel què pugui esserl.

Pep, Francesca i Apol·lònia

Dies i Gloses

Quan s'acaba l'estiu ja estam un poc cansats de calor i de tant en tant en sentim que diuen que és hora de que arribi la festa de Sant Miquel per veure si es temps se refresca una mica.

Però no sols ens alegrem pel canvi de temps, ens alegrem també perquè arriben ses nostres festes patronals que a Calonge celebren, per Sant Miquel.

I d'aquestes festes parla el glosador Rafael Roig al glosat que ens ha fet expresament per aquesta revista.

En Rafel Roig és de Es Carritxó i viu actualment a

Felanitx. Es un glosador dels més populars de los Illes Balears, doncs ha glosat per tot Mallorca i Menorca amb tots els millors i no ha quedat mai darrera, perquè se li diven glosa ell els contesta amb una que ho es més. Es glosar de picat damunt un escenari i davant un públic, però quan agafa la ploma per escriure un glosat també es digne dels millors elogis.

Ha estat un honor per Dies i Gloses comptar amb la seva col.laboració.

SES FESTES HAN ARRIBAT

Amb un repic de campanes
i per tot enramellat
queda ben anunciat
que ses festes han arribat
i tothon les espera amb ganes.

I jo desde aquestes planes
volia deixar aconortat
es rector i autoritat
i també se comunitat
de ses monges Franciscanes.

Casi todos els calongins
ja coneixen en Rafel
no som glosador d'arrel
ni tampoc són dels més fins
i a homes, dones, nines i nins
vos salud per Sant Miquel.

Com que no som calongí
no sé per on començar
si ho fos estaria clar
segur faria ballar
qualcú sempre n'hi ha
que vol fer de somerí.

A qualcú no agraderà
idó que ho deix de llegir
que per alló que he de cobrar
no trobau que està be així?
si ningú té res a dir
Felanitx carrer Santanyi
al 7 me pot trobar.

M'ha convida un senyor
que es poble el coneixerà
és en Jaume Julià
que en qüestió de glosar
allà on sol concursar
sempre se'n dur el millor.

Però m'alegra el cos
dir-me per col.laborar

i ja sé que per glosar
a Calonge uns quants n'hi ha
que són millors que les flors.

Que ses flors avui en dia
han de manester cuidar
una es sol no li pot tocar
s'altre no vol correntia
perquè s'ull o xeremia
aviat es vol doblegar
i jo amb sa calor que fa
és per damés es regar
sempre la tenc ben mustia.

Pareix que amguany Sant Miquel
un poc vos ha abandonat
deu estar ataüllat
de feines davers el cel
perquè sols no ha pensat
a enviar-nos un aruxat
que és de més necessitat
que per un bunyol sa mel.

Si pel cas banya es paper
tampoc no l'heu de renyar
ja en comprarem l'any que ve
que s'aigo l'hem de manester
i mals papers per toto n'hi ha.

Tampoc deixeu d'assistir
es dia de es Sant Ofici
perquè un poc de sacrifici
un dia ens pot servir
quan a s'hora de morir
Ell ens faci el judici

A Sant Miquel es patró
ni he feta una de bona
no la dic perquè qualche dona
dirà que som fanfarró
val més que es predicador
vos parli damunt sa trona.

No em plengueu una grapada
per fer-li unes bones festes

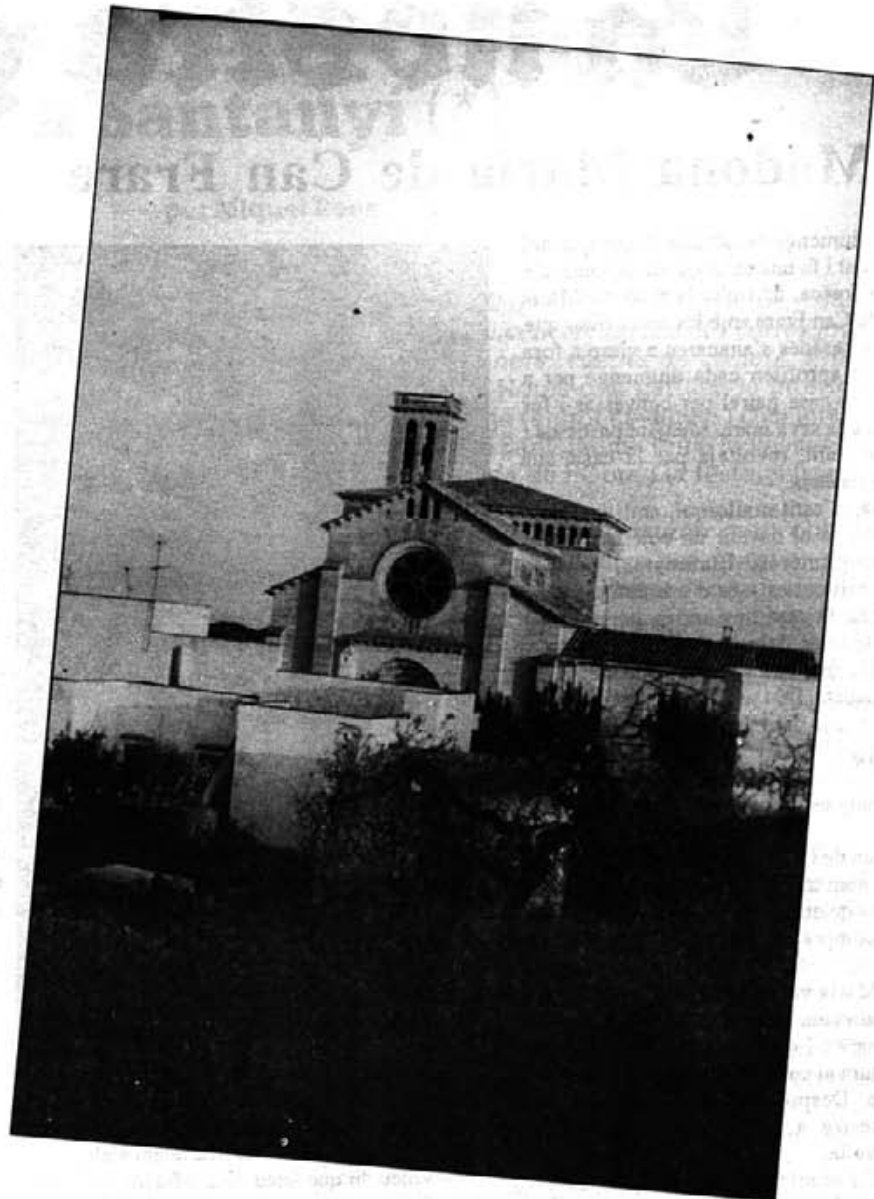
maldement anguany s'anyada
sa n'hagui anat a les pestes
ni gra ni palla ni arestes
pes bestiar molt farestes
si s'arbre cara ruada
es que ha fet una estivada
que no hi val obrir finestres.

No em poseu amb mala fama
si està mal safalcat
que quan això he pensat
no hi havia publicat
de ses festes cap programa.

Segú que fareu un ball
jo vendré amb espardenyes
Cara guapa em faràs senyes
amb sa cova des ventall?
Sé que faràs un bon treball,
tot lo que tens ho ensenyes
si ho dic fort no m'ha renyes,
es de ballar damunt i avall.

Pels de sa Tercera edat
també una n'he pensada
si anau a sa gelatada
esment que cualque vegada
se sol fondre aviat
i si sa molla ha afluixat
te juga mala passada
sa gent d'edat avançada
en que corri escapada
no arriba a nés forat
es premi li ha escapat
just sa guanya sa renyada.

Ja que no m'agrada escriure
ho daré per acabat
si trobau que m'he passat
esper esser perdonat
que no dic res amb maldat
sinó que just he intentat
amb lo que sé fervos riure.

Amb sa darrera vos dic
molts d'anys Calonge i patró
si heu de manester un favor

en Rafel de's Carritxó
es de voltros un amic.

Rafel Roig (mes d'agost)

Pocs dies després de les festes patronals de Sant Miquel, a Calonge celebren un altre festeta més senzilla però no menys entranyable que és Sant Francesc.

Aquest dia ses monjes Franciscanes obrin una vegada més les portes des convent a tothom que vulgui

Tenim a Calonge
un grup de germanes
que tothom estima
son: Ses Franciscanes.

Que estimen el poble
demostran també
totes es desvetllen
per servir-nos bé.

Visiten malalts
cuiden nins petits
i també auxiliem
vellets i ferits.

Cuiden de l'església
i del necessitat
sempre cara alegre
ensenyant bondat.

dar-los els molts d'anys i ens conviden a participar del ja habitual refresco.

Desde aquestes pàgines de Dies i Coses els donam el molts d'anys i els felicitem amb aquestes gloses:

Ses de més edat
des de el seu racó
encara per tots
fan oració.
Aquest sant treball
que Deu veu d'allà
noltros l'agraïm
i Ell premiarà.

Jaume Julià

La nostra gent

Sa Madona Maria de Can Frare

Es un diumenge horabaixa d'agost, el sol cau de valent i fa una calor de mi dimonis. Ca seva, a la fresca, es troba la madona Maria Adrover de Can Frare amb les seves filles que després de casades s'anaren a viure a fora poble i que aprofiten cada diumenge per a retornar a la casa pairal per conversar i fer companyia a la seva mare. Menjant pastissos i anyocs de reïm, revolteja per la casa una dextonada renéteta.

La casa, d'estil mallorquí, amb un airós portal rodó, té al davant un bell jardí amb tarongers, pruners, llimoneres, parres, figueres i mil castes més d'arbres i plantes. Al costat de la casa una antiga portassa de volta que té arran del portal una gran pica de pedreny. Un tros enfora una cisterna amb un coll de capelleta, Déu sap quants d'anys fa que està fet. En una paraula, en aquesta casa tot diu que aquí viu una gent de bon gust, que els agrada d'estar envoltats de bellesa i que per això no plany esforços per a fer les coses ben fetes.

Els diven de Can Frare, sense que se sàpiga si aquesix nom té alguna relació amb qualque frare, doncs quan, abans de casar-se, l'amo En Rafel, va comprar la casa i ja li deien aquest mateix nom.

Madó Maria va néixer a Can Verro, a les cases que ara coneixem per Ca Sa Viuda, tenia dues germanes i dos germans. De petita va anar a costura al convent de Can Brut amb sor Llevatxina. Després de combregar va tenir com a mestre a Sor Bassília i anava a l'església vella.

--Vaig fer sa primera comunió quan tenia 6 anys. Erem dues nines i molts de nins. Hi havia el costum que a la funció del dia de la primera comunió, un dels nins que havia de combregar, enfilat a damunt un banquet, digués una oració en veu alta abans de combregar, després de combregar era una nina la que també deia una oració, que era diferent. Però aquest any, varem ésser ses dues nines ses que varem resar ses oracions d'abans i de després. Es dia de sa primera comunió venia a dir missa es rector de S'Alqueria Blanca i ens donaven a cada un una essa molt grossa de pasta i una estampa que jo encara guard.

--En aquell temps de ben joves fa deixaven d'estudiar per anar a fer feina, fins i tot hi havia algun que no aprenien gens de lletra. Vos fins quan vareu anar a costura?

--Vaig anar-hi fins que tenia nou anys. Ho vaig deixar per anar a triar bessó a Can Paraire on anaven quasi totes ses nines del meu temps.

--Coincidireu en el temps del senyor Toni, que ja sabem que com bon músic que era cuidava amb molt d'esment als cants de l'església. Sabem que vareu ésser una bona cantadora, d'aquelles que queden dins es record. Quan vareu començar a cantar a l'església?

--De sempre, de nina ja cantava, però va ésser amb Sor Margalida de Sant Josep quan juntament amb Na Maria de Can Roca i Na Margalida de Cas Fidaver que feiem s'alt.

--Voleu dir que feieu veus diferents?

--Sí, cantavem a tres veus. A Calonge teniem unes monges molt bones cantadores, a més de Sor Margalida hi havia Sor Elionor que era molt bona per a fer es baix i també Sor Pelaia, que era la mare superiora, cantava molt bé.

--Temps enrera, la festa grossa de les al·lotes era el dia de l'acabament del mes de Maria que feien la festa de les filles de la Puríssima. Perquè no ens conta com era aquesta festa?

--Es dia de la festa de les filles de la Puríssima, a sa sortida de sol, hi havia missa de comunió general, a aquesta missa totes ses filles de la Puríssima anaven amb sa medalla de filles de la Puríssima pes coll. A les deu, ofici solemne amb tres capellans i predicador extern, a l'oferta donaven a tothom un ramet de flors que els dies abans ses al·lotes i ses monjes haviem fet. S'horabaixa rosari i sermó. Era una festa molt guapa. Jo vaig ésser presidenta de ses filles de la Puríssima i de l'associació del Cor de Jesús. Me'n cuidava de cobrar. Ses filles de la Puríssima pagaven allò que volien i per l'associació del cor de Jesús, pagaven un cèntim cada mes, cosa que suposa tres peces cada any

--Que encara recordau alguna cobla de les que cantàveu a l'església?

--Les record quasi totes, una que era molt guapa i que cantavem precisament per la festa de les filles de la Puríssima es diu "Con guirnalas". Fa nou o deu anys els meus fills em varen enregistrar en una cinta amb cobles de l'església i cançons del camp.

--Ara que heu parlat del cantar fent feines del camp, les coses han canviat i poca gent fa feina a fora vila i els pocs que hi van no canten gens. Vos cantàveu quan feieu feina a la pagesia?

--Quasi sempre cantava, tan m'era fer la tonada des llaurar, segar, batre, garbellar o tondre. A tots es talls havia cantadors i ja que quasi totes ses finques hi havia gent que feia feina, de per totes ses bandes sentiem cantar.

Es una pena que aquest escrit no tenguí sonoritat, per poder reflectir la veu de Madó Maria perquè ens ha cantat una cançó de les que de nina cantaven a Ca Ses Monges al temps d'esplai i creis-me que la finura de la seva veu ens ha emocionat. Per ventura ja no té la força de la jovintut, però la dulçura del seu cant i la serenor amb que canta supleixen qualsevol mancança. La cançó esmentada diu això:

En Galicia hau una niña (bis)
que Catalina se llama, ay sí! (bis)
Todos los días de fiesta
sus padres la castigaban,
Porque no quería hacer
lo que sus padres le mandaban
Mandó hacer una rueda
de cuchillos y navajas,
La rueda estaba hecha
Catalina arrodillada,
Bajó un angel del cielo
Con su corona y su palma.
Sube sube Catalina
que el rey del cielo te llama
¿Qué quiere el Rey del cielo
con tanta prisa me llama?
El te quiere preguntar
la vida que te has pasado.
Yo la he pasado bien
pero con mis padres mala.
Mientras sube Catalina
Cayó el marinero al agua,
¿Qué me darás marinero
Si yo te saco del agua?
Yo te daré mis navíos
todo mi oro y mi plata.
¿Sabes qué quiero yo?
Cuando morirás tu alma.
Mi alma la entrego a Dios
Y el cuerpo a la mar salada
Y lo demás que me queda
a la Virgen Coronada.

Amb aquest musical record de mel i sucre acabam aquesta xerrada amb madó Maria a la qual agraïm de tot cor la seva gentil acollida a ca seva i la seva generosa contarella pels lectors de "Dies i Coses" de Calonge.

Festes de «ballar i córrer» a Santanyí (*)

per Miquel Pons

Sota la volta blava del cel d'estiu, Santanyí, de temps de llarga memòria i com ho demostren els documents, ha celebrat les festes de *ballar i córrer* primer com a un sol nucli urbà i després als diversos centres de població que anaren creixent dins la llargària dels segles.

Durant el segle XVI Santanyí celebrava les festes estivals per Sant Domènec —el poble sempre li diu Sant Domingo— i el seu origen cal relacionar-lo amb el vot del poble amb motiu d'una epidèmia de febres. La cançó diu:

*A Santanyí fan gran festa
a Sant Domingo en s'estiu.
El gall quan canta els diu:
bon ordi que mos envesta.*

La romanalla de la festa perdura dins Es Llombarbs.

En el segle XVII està documentada la festa a la Mare de Déu de Setembre, també coneguda per la Mare de Déu dels Missatges o de les Llogues. D'aquesta festa, tan significativa dins la pagesia, no en resta cap vestigi.

Una altra festa, la de Sant Roc de Montpeller, se celebrava al Puig de Consolació, des d'on baixà a s'Alqueria Blanca. Encara, a Consolació, segons Bover (1), es festejava els Sants Metges, Cosme i Damià, a la tardor.

SANT JAUME

El dia 25 de juliol —diada de Sant Jaume— de l'any 1786, el Rector Nicolau Pons instal·là la primera pedra de l'església nova i s'instituí la Festa de l'Obra, que des de llavors cada any es recorda (2). La més de dues vegades centenària festa de Sant Jaume no coincideix amb la festa patronal que és la de Sant Andreu, a 30 de novembre.

La documentació ens parla que pels voltants de la festa de Sant Jaume —i Festa de l'Obra— dels

anys 1793, 1794, 1798, 1800... hi ha consignades quantitats *per licencies de ballar i correr joyas ... per vestits de cotoners, vestits de cosiers, Predicadors, sonadors...* (3). Notes que perfilen la interrogació de si Santanyí havia tengut cavallets i cossiers.

La festa de Sant Jaume tenia la vessant religiosa lligada a la Festa de l'Obra i la festa cívica a cura de l'Ajuntament.

El dissabte de Sant Jaume eren obligades les completes acompanyades per l'orgue, que degué tenir un alt to de solemnitat a partir de l'any 1837, quan s'adquirí l'orgue de Jordi Bosch, procedent de l'enderrocat convent de Sant Domingo, de Ciutat (4). L'ofici de Sant Jaume havia de ser llarg i calorós. S'imposava un bon predicador i sovint es repetia la minsa història local. D'una manera especial les dones i jovenetes hi anaven molt mudades i els ventalls feien un jornal. Ja de temps enrera hi havia refresc a l'Ajuntament.

La festa cívica tenia un altre aspecte. A la Plaça es plantaven pinotells. Sura encara el bell record de quan es regava a la Plaça amb una bota amb pixarells. Un cel de paperins de seda cobria la Plaça il·luminada amb festers. Era costum que els enamorats enviassin un *present* de torró fort i avellanes, dins un mocador de daus, a l'estimada. Solia entregar el *present*, de casa en casa, na Maria Pere Mort, que juntament amb na Manenta tenien parada a una taula a la Plaça.

Hi ha una altra versió possiblement més antiga que recorda l'entrega del *present* a l'enamorada dins un mocador amb perilles —mocador de fil amb borles— que era portat per la futura sogra. La cançó en fa memòria:

*Tenc un mocador amb perilles
tan ample com un llençol,
si sa meva al·lota el vol
li duré ple de rosquilles.*

Davant el celler de Son Danús es disposava un cercle de carros, on seria mort un bou per cans afa megats que el deixarien fet una llàstima. La revetla s'animava amb els sons de les xeremies, que venien de Pina o Sencelles. No hi mancava el dimoni amb la canyaferla collida a Cabrera. La bullícia era a la Plaça, on els nins i nines gastaven les escafides dècimes amb ventalls de colorins, pedra foguera, cacauets, flabiols, siulets, avellanes... En temps primer s'ajustava un cadafal amb taulons i botes i es revestia de murta. Hi ha testimonis que l'any 1904 hi havia un cadafal molt acimat i la gent hi passava per davall.

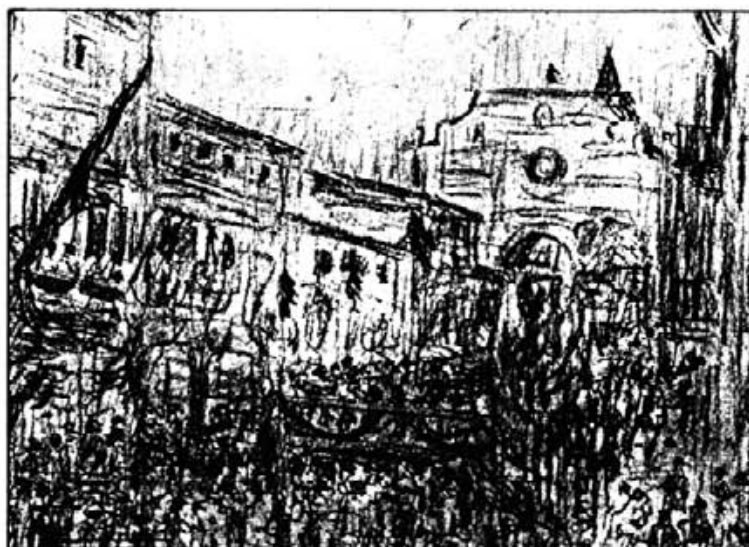
El dia de Sant Jaume, acabat l'ofici i el refresc, es disposava anar amb carros de parell al cós, Camp d'En Bover, Camp de sa Vinya, s'Olivó... Els carros

Bordoy
foto estudio y video PROFESIONAL

TRABAJOS INDUSTRIALES • REPORTAJES • MURALES

Mayoral, 15 - Teléfono 653082

07650-SANTANYÍ (Mallorca)

La plaça de Santanyí el dia de Sant Jaume de l'any 1927
(Dibuix de F. Berenguer)

anaven envelats amb llençols amb randa destinats a tal fi o amb vànoves de color teixides a Santanyí, o a ses Coves del Rei o a s'Alqueria Blanca. Per poder-hi seure millor s'arranjava un matalàs sobre la sola del carro. Els carros eren adornats amb canyes verdes. La tiringa de carros semblava un canyar embolcallat pel vent. Hi havia un premi pel carro més engalanat. Des del 1621 un ofici del governador prohibia portar armes al cós. La infracció equivalia a anar tres anys a remar a galeres. Hi havia corregudes pels grans i pels petits i sens distinció de sexe com també per tota casta de bisties.

A la tarda, amb la fresca, es feien tres balls. Un al carrer de Centro, un altre davant Cas Metge Miquel i l'altre davant Ca na Garró al carrer de Portell. El saig encantava *ses primeres* i els diners que es treien es destinaven a l'obra de l'església nova. Era una gràcia ballar les primeres i més d'un jovecell s'endeutava. La cançó dona testimoni d'encantar els balls.

*S'al·lota em va demanar
Sant Jaume quin temps venia.
Li vaig dir que no ho sabia
perquè encara no tenia
doblers per fer-la ballar.*

Es ballaven jotes i mateixes. A Santanyí no hi havia cap ballada particular. Es memora dels sonadors com mestre Antoni de sa Dida, en Pere Julià des Moli des Cós, i en Pere es Cego, tocadors de violí. Rapaven la guitarra en Miquel Garró, en Llorenç Rigo, en Jaume de ca n'Elionor Solera i mestre Tià Boter. Sonaven el guitarró en Biel des Cós, en Baltasar Colomí i en Tomeu de ca n'Elionor. Amb els sons de música de corda, o en cas de la Banda del Tercio o la *Banda Santanyinense* segons comandassin els liberals o els conservadors, tres parelles ballaven tres mateixes i una vegada finides s'imposava anar a prendre un vas d'aigua gelada o un gelat a una de les tavernes de la Plaça.

La revelació dels balls a Santanyí i de la contrada era na Terringa de cas Perets.

—Ara balla na Terringa! era el crit que ho anunciava.

Es recorda que durant alguns anys alegrà les festes *es titerero* de mestre Nadal Pulla un gran titella articulat que acabà malament.

El no haver acabat les messes de batre era motiu

de perllongar la celebració de les festes de Sant Jaume. Les festes finien amb uns focs d'artifici davant l'església. Els pagesos tenien prou esment d'haver acabat de batre i tenir l'anyada arraconada no fos cosa que els coets de festa calassin foc a les garberes.

Dins el segle XX les festes de Sant Jaume es condicionaven també a l'estat de les arques municipals i a la col·laboració dels taverners.

*Sant Jaume de Santanyí,
ha perdut ses fantasies,
ja no sonen xeremies,
fubiol ni tamborí.*

SANT ROC A S'ALQUERIA

La petita història nostra ens informa que al santuari del Puig de Nostra Dona de Consolació se celebrava el 26 d'agost la festa de Sant Roc. Estam mancats de documentació que ens fiti l'antigor de Consolació. De totes maneres no el considerem com Berard i Solà més antic que la fundació de la vila (5). Les primeres notícies es relacionen amb els agermanats i són del 1523 i 1524 i d'un testament del 1527 (6). És cosa certa i sabuda l'estreta vinculació de s'Alqueria Blanca i Consolació abans de tenir s'Alqueria Blanca el primer oratori beneït el 1805 (7). La notificació *que todos los años acostumbra baylar y correr por divertimento en el mismo lugarcillo el dia 26 de agosto...* (8), data del 1813. Sembla quasi segur que a principis del segle XIX la festa de Sant Roc passà a s'Alqueria Blanca que la celebrava el 26 d'agost com indicava el *Missal de l'Església de Mallorca* estampat a Venècia el 1506. La mateixa data fou conservada a Porreres fins el 1971 i a s'Alqueria Blanca fins el 1973, que la mudaren a dia 16, com la celebren a Alaró. Entre el 1866 i 1867 és encarregada la imatge de Sant Roc, per a l'església de s'Alqueria Blanca, a mestre Joan (a) Mosson, de Santanyí, autor; a la vegada, de Sant Roc de Consolació.

El mateix demble i poques variants devien tenir totes les festes de ballar i córrer dins el terme. Es recorda que vuit dies abans es posava la bandera blanca al campanar i era el primer senyal de la festa. També hi havia el record que si el dissabte de Sant Roc eren al figueral abandonaven el tall quan sentien les xeremies. Es vespre es cantaven completes i

a la revetla es ballava amb ses xeremies, que solien venir de Ses Salines. A mitjanit s'acabava la revetla. Es posava un pi a cada branca de portal i dos a la Rectoria i un a cada una de les quatre bolles del replà de l'església, segons el partit que comandàs, des de ca ses Monges fins a can Bonjesús i es tirava molta de murta. La Plaça s'enramellava amb paperins de seda, que musicalitzaven les festes. Els obrers de Sant Roc foren de can Reió i n'Antiga. Es feia una collecta per realitzar les festes i moltes de vegades l'obrer de Sant Roc demanava ajut a l'obrer de Sant Antoni sempre més ufanós.

De bon matí s'inflaven les xeremies per tocar *diana* i anar a recollir les joies a les botigues i tavernes i les enfilaven dalt les canyes verdes. Les funcions religioses eren pertot d'un mateix estil. Ofici solemne amb sermó i oferta. A la sortida es ballava *sa dansada des batle*, que solia ballar l'obrer amb l'obrera, que era una joveneta, acompanyats per les xeremies. En principi sembla que es ballava a ses Rocasses i després al replà de l'església. Aquesta tradició havia estat perduda i recobrada fa uns anys.

Les corregudes en temps primer es feien en es Pou del Rei de son Rossinyol, i després a ses Teuleres, on s'hi anava amb carretons petits. Entre els corredors es recorda en Jaume Pons de sa Marina, que safalcava en Salom, de Santanyí. També fou un bon corredor del pollastre en Sebastià de son Pons. A les corregudes hi participava gent de tota casta, mascles i femelles i les joies eren apropiades per cada sexe. Les bísties corrien *ses ferradures*. Quan es posaren de moda les bicicletes es feren curses de *cintas bordadas por las señoritas de la localidad*.

L'horabaixa després del cant de vespres hi havia processó curta, molt fluïda i es portava una talla petita de Sant Roc. La processó fou abolida l'any 1965, en temps de l'Econom Joan Servera. De l'any 1950 daten els goigs que es canten cada any, originals de Mossèn Jaume Bonet.

Com pertot arreu s'encantaven *ses primeres* i era guanyador qui més hi deia. Els encantadors eren en Reió i l'amo en Miquel Tort. Segons notícies s'arribà a pagar vint pessetes, que era el valor d'un sac d'ametles. Sovintejaven les llunes. Entre els sonadors recordem l'amo en Tomeu Pons i mestre Guillem Xina tocadors de guitarra com l'amo en Pep Carriguer. L'amo en Tomeu Xina tocava el guitarró i l'amo en Simó Marranxa i el barber Joan Marranxa eren tocadors de violí. Entre les balladores recordem na Bet de ca l'amo en Llorenç, ses Garrigueres, ses Balutxes, na Joanaina de son Ramon... I un bon ballador era en Damià des Forn. Es ballaven jotes espolsades, mateixes, que la gent coneix per ballar de per llarg, i s'escandalari, que dissortadament s'ha perdut. Els balls d'aferrat estaven totalment vedats i els que hi ballaven eren esborrats de congregants i de filles de Maria i són molts els que encara ho recorden. Es fruïa de beure aigua gelada amb ensaïmades. Les torroneres venien de Llucmajor i de Felanitx i venien la mateixa mercaderia, per encortar els infants, que la famosa Simona.

Dins la dècada dels vint la festa de Sant Roc va comptar amb una parella de gegants malcarats, obra del Regent Mossèn Sebastià Guasp i de mestre Cosme des Forn, fuster d'ofici. Els gegants, junta-

ment amb el dimoni representat p'En Reió, En Beireixet, entre altres, encarnaven la por per als infants i jo entre ells. La parella es guardava a la Rectoria i va fer flamada l'any 1958.

Sant Roc no és el patró de s'Alqueria Blanca sinó Sant Josep.

Les festes de Sant Roc, com un respir i un esplai dins la plena de collir ametles, alguns anys acabava amb l'amollada d'un globus i amb els familiars focs artificials si a can Barros tenien la palla entrada.

SANT MIQUEL DE CALONGE

La primera església de Calonge —església vella— fou erigida per Mossèn Jaume Riera i Rigo (9) i beneïda pel Rector de Santanyí, Dr. Andreu Danús, el 1801. L'església nova fou beneïda pel Bisbe Pere Joan Campins el 1909 i està dedicada a Sant Miquel. Hem de creure que la festa de Sant Miquel naixeria a l'entorn de l'església vella i allà es celebrarien les primeres festes de ballar i córrer i ja dins el segle present tendrien com a nucli la placeta del *Corral cremat*, on s'aixeca l'església sorgida dels plans de Mossèn Antoni M.ª Alcover.

Els informadors de més de vuitanta anys diuen que de record seu sempre hi ha hagut festa per Sant Miquel si les pluges no ho destorbaven. Les xeremies venien de Sencelles i alegraven la revetla. El fer festa sempre partia d'uns pocs ja fossin joves o una parella d'enamorats. Si era així, la jove presidia la festa. S'encantaven tots els balls i es rifaven rollets i dels guanys es pagaven les despeses de la festa perquè l'Ajuntament no ajudava. Es posaven pins a l'església, a ca'l senyor Toni Vadell, a unes poques cases més i a la casa dels amos de la festa. Les al·lotes tallaven els paperins per adornar la Plaça. Les corregudes a peu es feren primer a na Barret i després a na Blanca devora can Marines. Amb els temps dins aquests espais es feren corregudes de cavalls.

Com he dit s'encantaven tots els balls i els encantava en Toni Caminer de sa Conca. Es recorda que de les primeres es pagaven deus reals i dècimes malgrat algú arribàs a pagar una bona suma. A Calonge s'encantaven *ses primeres* i totes les altres amb una bona diferència de preu. Es ballaven mateixes i jotes. Els qui pretenien més sols ballaven mateixes. Les jotes eren més pel poble lliu. Els sonadors de Calonge que alegraren les festes eren en

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

Tòfol Roca, en Jaume Pau, en Toni Pau guitarristes. N'Andreu Teixidor tocava el guitarró i el violí. Entre les balladores es recorden na Catarina de sa Taverna, na Francisca Maganet, ses Teixidores també eren bones balladores. Un extraordinari corredor a peu era l'amo en Miquel de sa Conca, que al nostre temps, diuen a Calonge, ha corregut amb cavall.

Els homes de Calonge tenen present que passades les festes de Sant Miquel es posaven a sembrar i sobretot si havia plogut entre les dues marededús.

SANT DOMINGO ALS LLOMBARDS

La festa de Sant Domingo que celebrava Santanyi l'heretà Es Llombards. La primera església data del 1779 i fou esbucada el 1964. La patrona d'Es Llombards és la Immaculada i, en canvi, dediquen les festes d'estiu a Sant Domingo de Guzman, a qui canten uns goigs en castellà des de fa anys. S'ignora quan sojornà la festa en Es Llombards. Anys enrera se celebrava la festa dia 4 d'agost. L'Església canvià la festa de dia 4 a dia 8 l'any 1972 però es va mantenir alguns anys en Es Llombardis el dia 4. L'any 1975 i el 1976 la celebraren dia 7 i el 1977 i 1978 també. L'any 1979 ja la celebraren dia 8 i des de llavors sempre dia 8. Cal dir que alguns anys no s'ha fet festa com també alguns anys l'organitzaven una colla de joves per guanyar-hi un doblor.

Les festes d'Es Llombards estaven tallades amb el mateix patró que a les altres poblacions santanyineres. Es posaven pins, que eren des Rafal, a l'església i a les cases que aidaven a la festa. Les xeremies animaven la revetlla i a la sortida de l'ofici es ballava una mateixa davant l'església.

Madò Ferranda tenia un botigó i rifava ensaimades. També matava un xot i si en quedava rifava les sobres.

Les corregudes eren dins el Camp den Torrella o a un sementer des Rafal i després ja a la Plaça del poble. Foren bons corredors en Simó Cusina, qui era un fenomen, en Tomeu Cantó...

Com als altres indrets s'encantaven *ses primeres* i també les altres. Com pertot era tema del dia el qui les treia. La idea és que en Es Llombards tothom ballava però destacaven n'Aina Maria de cas Traginer, na Maria Rita, na Miquela de so n'Amer, na Francina Cusina, les germanes de cas Ferrer Batle, n'Andreu Carrotja, en Francesc de sa Garriguera, en Joan Lletrudis. Eren molts els bons balladors i el rotlo del ball els venia petit de tant que espolsaven. No hi mancava na Terringa de cas Perets que tocava bé les castanyetes. Tocaven la guitarra l'amo en Toni des molí den Parra, en Jaume Ferrer... sonava el guitarró en Joan Forner.

És tradició que els paperins de Sant Jaume de Santanyi, una vegada despenjats, eren aprofitats en Es Llombards.

* * *

He passat revista a les festes de *ballar i córrer* dins el terme de Santanyi sens trobar-hi grans variants ni grans esdeveniments però eren festes que

Sant Miquel, pintura a l'església de Calonge, ja inventariada el 1877

ompliren de gaubança els nostres avantpassats durant alguns dies de l'any. Ahir la festa cobrava el seu vertader sentit, que avui ja pertany a la història.

MIQUEL PONS I BONET

(*) Vull agrair la informació de la madona Caterina Vida, de Can Cuni i l'amo en Cosme Clar des Molí, de Santanyi, a l'amo n'Antoni Burguera, Nova, i n'Apollònia Vicens, Miqueleta, d'Es Llombards, a l'amo n'Antoni de can Verro i l'amo En Simó Adrover, Vellana, de Calonge, a l'oncle Joaquim Vidal, de Can Carles i a ma mare Maria Bonet, de s'Alqueria Blanca. La informació de Santanyi es pot completar amb els articles de Bernat Vidal i Tomàs al «Santanyi», 1958-1963. Cràcies a tots ha estat possible la contemplació de les festes d'ahir, i un poc d'avui, a Santanyi i son terme.

- (1) Bover, Misceláneas. Tom. X.
- (2) B. Vidal i Tomàs. *La nueva Iglesia de Santanyi (1786-1811)*. Santanyi, 1962. *La nova església de Santanyi i el seu temps (1786-1811)* Felanitx, 1986.
- (3) Miquel Pons i Bonet. *Pregó de Sant Jaume*. Felanitx, 1984.
- (4) Miquel Pons i Bonet. *L'orgue de Jordi Bosch a Santanyi*. Palma de Mallorca, 1987.
- (5) Ms. 9 (46-72) Biblioteca Municipal de Palma. *Viaje a las villas de Mallorca*. Palma de Mallorca, 1983.
- (6) Bernat Vidal i Tomàs. *Consolació*. Palma de Mallorca, 1949 i 1971.
- (7) Miquel Pons i Bonet. *Festes de Sant Roc a s'Alqueria Blanca*, 1973, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987.
- (8) Arxiu de Can Barres. S'Alqueria Blanca.
- (9) Miquel Pons i Bonet. *Mossèn Jaume Josep Riera i Rigo. 1772-1840*. Calonge, 1981.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

COMUNITAT AUTONOMA DE LES
ILLES BALEARS

CONSELLERIA DE CULTURA

En Peter Heim, veïnat i amic nostre, el qual ha dedicat molts d'anys al periodisme i a la literatura, ens explica la seva visió crítica sobre la venda de Mallorca per part dels mallorquins i proposa una opció alternativa que a la llarga ens seria més rendable.

UNA RONDALLA D'AVUI

Peter Heim
Traducció: Monika
Polal

Hi havia en un país molt alluny un poble de pagesos, als quals Déu va regalar dos tresors: un clima i un paisatge paradisiacs. El paisatge es diu Ticino i els habitants que vivien a la vora dels llacs Lago Maggiore i Lago de Lugano eren els Ticineses, gent d'origen i llengua italiana; Això era a la regió que està més al Sud de Suïssa. Vivien una vida senzilla i tranquil·la, de pastors i pagesos. Segur que també era una vida feixuga. A les valls guardant vaques i cabres no se podia guanyar molt. Però encara que la gent pogués estar contenta, miraven amb enveja al Nord, allà on els seus compatriotes alemanoparlants guanyaven molts de doblers amb la indústria.

I qualquè possiblement demanava: Déu meu, dona'm un poquet d'aquesta tortada dels del nord.

I Déu va escoltar la seva plegària i els va fer cas. En els anys seixanta començaven a construir carreteres que creuaven la muntanya. Primer venien els alemanys del Nord tan

llunyà i deien: "Que es de preciós això". Després venien els suïssos del Nord i s'estranyaven, perquè ells mateixos no havien trobat abans aquesta bellesa del seu propi país. Fins ara havien menyspreat als Tessins per la seva pobresa.

El Boom començava cavaren un tunel immens. Llavors ja hi havia camins de la civilització ala idil·lica tessina. Llavors cada visitant estranger volia tenir el seu propi xalet allà. I els Tessins venien, venien i venien les seves terres, tan contents pels doblers que ara rebien. Després de vendre la casa del padri i de sa tia, tocava el comerç de la seva pròpia casa.

Els Tessins anaven a viure als centres turístics nous, allà hi havia palaus amb ascensors i calefacció. I una cotxeria, la qual necessitaven, perquè llavors ja tenien cotxes. I venien grans estols de gent, com torrentades, a la muntanya. Els Tessins aleshores havien prosperat.

Però els regals de Déu, el clima i el paisatge estaven comercialitzats fins a l'última possibilitat. Aquest era el comerç que feien els estrangers.

ho feien tan intensament que al final no quedà res als

Tessins.

Perquè escric aquesta història? Perquè he viscut vint-i-cinc anys en aquest país de fantasia i he contemplat el seu canvi.

Possiblement als meus amics mallorquins això els

soni molt... doncs, que va passar llavors?

La gent deixava l'agricultura i la pesca als llacs tessins a favor de la monocultura del turisme. No hi havia altra indústria en el Tessin. Clar, el turisme duia llocs de treball, duia capital, i una infraestructura nova. Però aquesta gent que havia començat amb el "Boom", xerra l'alemany, sobretot xerren un dialecte alemany que quasi no es pot entendre. Idò, els Tessins no només havien d'aprendre l'alemany, sinó també dialectes estrangers amb els resultats que a les seves ciutats i pobles la seva pròpia llengua i cultura començava a desaparèixer. Però com els immigrants alemanoparlants (a Tessin el nombre d'habitants mentre tant s'havia doblat) no sols dominaven el turisme sinó també el comerç, els supermercats i la gastronomia, la seva llengua, estrangera, llavors es va imposar.

Els que reïnen són els "putes forasters", els que estan sotmesos són els nadius.

La gent començava a pensar sobre aquesta situació. Començava a veure que aquesta vida a les

construccions grans i modernes no era tan agradable. Experimentaven que els estrangers amb el seu capital mataven les petites empreses i fundacions tessineres.

Molts d'ells volien tornar als seus pobles d'on havien vingut. Però com? Sa darrera barraca estava venuda. Del paisatge amb els seus pobles bonics i romàntics, ja no quedava res més que un Disneylandia, que només es desperta per viure una vegada a l'any: pel temps de vacances. Ara a la pàtria dels seus mateixos avantpassats, ja no hi poden dir res. Per molt que volguessin tornar als seus pobles, com a criats o artesans, que a hores d'ara estan en propietat dels estrangers no podrien pagar les rendes.

Idò, a Tessin ha passat això, que es podria anomenar "Colonització-robotari".

Allà on reïnen doblers estrangers, reïnen senyors estrangers. Qui es que s'estranya, que els Tessins fins ara tan pacífics, ara comencen a calar foc als xalets tan bonics i tan típics restaurats pels estrangers.

Es una història molt trista, eh? Però: No us sona aquesta música?

Gràcies a Déu: De la mateixa Suïssa i també d'una regió turística, puc contar coses positives. Just aprop del Cantó de Tessin hi ha la regió "Graubünden"; amb les seves muntanyes, Sankt Moritz i Gstaad, una zona on hi ha una temporada turística molt forta a l'estiu

per l'aire tan sa de la muntanya, i a l'hivern per l'esport i pels esdeveniments socials.

En Graubunden el Boom ja començà fa cent anys. Varen ser els anglesos que descobriren les possibilitats del país, i poc temps després ja es venien les primeres pensions i hotels.

Però els Grigiones, la gent de Grabunden, eren més espabilats. Eren pagesos sí, però gent independent, volien marcar el seu propi camí. Volien seguir com senyors independents, amos de casa seva, demanaren crèdits i construïren els hotels ells mateixos.

Es feren professors d'esquí, apreneren l'anglès o l'alemany. No mataven les seves vaques, ni vengueren les seves granges. Les especulacions foranes no podien tenir èxit.

Molts d'ells es feren hotelers populars però al mateix temps seguien essent pagesos.

I després, quan els turistes i estrangers descobriren allà, com per tot el món, la bellesa de la vida de foravila i volgueren anar-se'n als pobles i finques, la gent de Graubunden deia: "¡Sí, veniu! Però no us vendren res!"

Construïren cases rurals amb habitacions i piscines, pels hostatges, prenién crèdits, per presentar als ciutadans tan exigents aquests luxes i el patrimoni els quedava, a ells i als seus fills i als seus nets.

Sobretot: Perquè com la gent dels països industrialitzats tan contaminats estimava tan l'aire, que els Graubundeners volien comprar a qualsevol preu: El Graubundener es feien rics. Quedaven lliures, no s'esclavitzaven als forasters!

I ara què? On és el sentit d'aquesta història? Que en podem aprendre? Perquè ens poden interessar regions estrenjeres a la Suïssa tan

llunyana?

Per explicar-vos això vos dic un argument personal:

Quan em passeig per Calonge i em trobo amb la gent que m'ha acullit amb tanta amistat, em sent com qualche emigrant mallorquí, que torn després de molts d'anys a la seva pàtria. Quan era jove vaig viure deu anys -els millors de la meua vida- en aquesta illa: 1.953-1963, en un temps idò, quan encara no existia el turisme, quan ningú es podia imaginar aquesta invasió d'aquestes masses de gent estrangera i aquestes exagerades especulacions, a un temps quan Cala D'Or no era res més que un grupet de cases blanques. Quan ara observ amb tanta

qualitat. Però que són turistes de qualitat? Gent amb el sarró ple de doblers. Però aquests tampoc estimen les urbanitzacions plenes a la costa. Volen la "natura intacta", la finca de foravila.

Mentres segles, des els atacs dels pirates moros, els mallorquins se'n varen anar de les costes cap als pobles i ciutats. Però en front de l'ofensa conjunta del capital i especulacions de solars, aquesta estratègia s'ha mostrat inútil. A més, quan el govern està d'acord en sacrificar l'agricultura a la venda total, també hi ha a "L'enemic intern": l'enveja al veí que aconseguia vendre una finca als estrangers. D'aquesta manera ja s'han

anyorança i pena aquest lloc, amb esglai me'n tem, que totes aquestes errades que he experimentat a països estrangers i que per exemple varen arruïnar el Tessin i els seus habitants, se repeteixen ara a Mallorca.

Per això ara us don un resum dels meus pensaments: Es clar pel turisme de masses el "barco Mallorca" es ple. Aquest any ja ho ha mostrat: Un seguiment d'aquesta urbanització destructora que roba l'encant de la costa no és només una contraproducció sinó que també tindrà conseqüències terribles. Per això ara hi ha la crida al turisme de

davant portes tancades... i a la millor mai podràn pagar els doblers per recuperar la "casa del pares".

Ja es hora de pensar d'una altra manera! Cal desenvolupar un concepte nou. No és difícil i podria ser com aquest exemple positiu, que contava abans: L'exemple dels Graubundeners.

La idea cal que sigui: "Vendre no, llogar sí!"

No es pot esperar cedir en aquesta pressió dels estrangers que cerquen el descans i que prefereixen la bellesa i la tranquil·litat de la natura mallorquina a l'interior de l'illa, al renou de la costa farà que aquesta pressió augmenti encara més.

Però, no serien els mallorquins capaços de restaurar les seves belles cases de camp?

I per què no han d'ésser capaços de guanyar el capital per llogar i a la vegada reservar l'herència pels seus fills i nets?

Aquesta tasca podria ser difícil per una sola persona. Seria necessari un pla fet pel govern: Crèdits del banc que estassin rebaixats i que els poguessin tornar a llarg termini. Experts del turisme i arquitectes haurien d'ajudar als que volguessin fer alguna reforma haurien de millorar la infraestructura, construir camins, telèfons i llum. Tot això són despeses les quals costen menys, que construir autopistes per arribar fins al vintè camp de golf.

Finalment en deman: Com podràn justificar els mallorquins d'avui als seus nés aquesta política que celebra la venda total de la seva pàtria com un progrés que sent repicar les campanes de l'avanç quan fins i tot la darrera finca ha passat a mans d'un estranger?

despoblat dels mallorquins grans regions -com per exemple la Vall d'Es Carritxó- i només són habitades a l'estiu, com al Tessin, per poc temps.

Per molt bona que hagi estat la venda, per molt alt que hagi estat el preu, mai valdrà el que s'ha perdut.

Que passaria quan el cotxe, que ha estat comprat amb els doblers que s'ha cobrat per la finca, estas romput o la tenda nova estigués en ruïna? Què passaria, quan la crisi econòmica afectàs al turisme o quan un dia, els fills de la família volguessin tornar a foravila, a descansar? Estaràn aturats

Salut i Pau!

Miquel Vallbona

Torna a les nostres pàgines la secció "Salut i Pau" amb la primera part del manual de salut higienista "Cura't tu mateix" del bosc Eneko Landaburu.

També us oferim algunes cites del pensament pacifista. Ja saben que aquestes pàgines estan obertes a totes les qüestions i col·laboracions que tractin sobre aquests dos temes, la Salut i la Pau.

"Els qui prenen les armes per a combatre porten l'aflicció a moltes cases" (Lao-Tse).

"La injustícia és causa permanent de violència" (Lanza del Vasto).

"Sentir-nos germans de tots els sers -sense distinció de forma, raça, llengua, nacionalitat, ideologia ni religió- és la primera passa per l'amor fratern universal". (Anònim).

"El món és ferit de mort per la seva política sanguinària" (Mahatma Gandhi).

"Tots els nins han de viure en un món lliure de l'amenaça de la fam i de la guerra" (Dominique Pire).

"El vertader camí que condueix a la pau amb Déu i amb els homes no és la mentida, sinó la veritat; no és la venjança, sinó la justícia; no és l'odi, sinó l'amor". (De l'Inscripció al Temple de la Pau, Hiroshima).

"No retreure, no ferir, viure sotmés a la llei (espiritual), ésser moderat al menjar i al dormir, restar sol i viure als pensaments, aquest és l'ensenyament de l'Il·luminat" (Buda).

"Restar sempre ferm i constant a la teva pròpia fe, però allunyat de tot fanatisme i intolerància". (Ramakrishna).

"Viure pel proïsme". (Benjamí Constant)

"Benaurats els pacíficadors, perquè seran anomenats fills de Déu" (Jesucrist)

Miquel Vallbona i Vadell
Doctor naturòleg i pacifista

Cura't tu mateix

"Totes les idees que tenen conseqüències

immenses, són sempre senzilles" (L. Tolstoi)

L'ESGOTAMENT, CAUSA FONAMENTAL DE LA MALALTIA

Una de les funcions fonamentals de tot ésser

viu, és la d'eliminar els tòxics que es produeixen dins

MARIA SOUVENIR

C. Andrés Roig, 19 - Tel. 65 72 08

CALA D'OR

cada una de les cèl·lules que componen els seus teixits, la qual és el resultat de l'aprofitament de l'oxigen i de les substàncies nutritives que li arriben a través de la sang. A aquests tòxics metabòlics: gas carbònic, acetona, urea, àcid úric, àcid làctic, creatinina,... s'els han d'afegir els tòxics provinents de l'exterior a través de l'aire contaminat, l'aigua clorada i plomada, les begudes alcohòliques, el café, el té, tabac i altres drogues modernes, a través de l'alimentació inadequada, plena de substàncies químiques, sense també

oblidar tampoc les vacunes i mediacions diverses.

Una vegada eliminats per les cèl·lules, aquests tòxics seran evacuats a l'exterior del cos a través de l'orina, la suor, la bilis, l'alè, les secrecions intestinals i la menstruació a les dones. Aquesta funció d'eliminació i evacuació de toxines s'accelera principalment durant el repòs nocturn, i és fonamental per a evitar l'emzinament progressiu, la malaltia, i a llarg termini la mort. La vitalitat de cada una de les nostres cèl·lules depèn de la seva bona nutrició, entenent per això,

no just el procés d'incorporar substàncies nutritives, sinó també el procés de mantenir-lo lliure de toxines. Així doncs, no es pot parlar de nutrició perfecta sense desintoxicació completa.

Quan l'organisme acaba esgotat i debilitat a conseqüència dels múltiples factors debilitants presents durant el transcurs de la seva vida, és quan es torna incapaç d'eliminar tots els tòxics presents als seus teixits i comença a intoxicar-se. És l'esgotament el punt de partida de tota malaltia, i es una de les causes d'aquest esgotament

múltiple: excessiu treball físic, manca de descans suficients, treball mental esgotador, tensió nerviosa, pors, culpes, ambients renovadors, llums artificials, introducció de substàncies tòxiques, digestions pesades, alimentació desequilibrada, clima agriu (excés de fred, de calor, de humitat) la contaminació química, elèctrica i radioactiva, etc... A vegades s'arriba a aquesta situació d'esgotament a poc a poc, a conseqüència d'un ritme de vida agobiant al transcurs dels anys. Arriba un dia en el qual el cos ja no pot més i es la darrera agressió la que

desencadena el símptoma de la malaltia. A vegades l'esgotament pot produir-se de sobte, a conseqüència d'una agressió molt forta: un accident, una medicació, un disgust molt fort, un emzinament...

Davant d'una situació d'esgotament, la primera reacció de l'organisme, és la concentració de forces que li queden per a la urgent tasca de la desintoxicació i supervivència i deixa les altres funcions menys urgents, desproveïdes d'energies. És així com el cos, amb una sàvia decisió, la qual no s'ha de contradir, dirigeix totes les forces cap a

l'interior del seu organisme: extremitats fredes, mala circulació, debilitat muscular, cansament, baixa tensió, falta de gana, males digestions, restrenyiment, eixutesa de la pell, caiguda dels cabells.

Si la situació d'esgotament persisteix i empitjora, i el grau d'acumulació de tòxics es torna intolerable, aquesta INTERIORITZACIÓ de les forces es torna extremada (prostació, gran debilitat, gens de gana, rebuig a tot el menjar, fredor extremada a les extremitats i al nas, restrenyiment absolut...) tot això s'acompanya d'una acceleració del treball de desintoxicació: alè carregat, suor forta, orina negra, còlic biliar o renal, febre, solpullids, mocs, inflamacions diverses... Són les que la medicina anomena malalties agudes (que moltes vegades són atribuïdes a invasions microbianes -infeccions-) i que des del nostre punt de vista són crisis de desintoxicació.

Si el ritme de vida angoixós persisteix, i si a més s'hi afegeixen noves agressions a m b medicaments, és possible que el cos sigui incapaç de dur endavant aquestes crisis de desintoxicació, si persisteix l'acumulació de tòxics el seu interior, els quals lesionaran els punts dèbils del cos; primer irritaran els teixits (infeccions cròniques) i amb el temps els enduriran, ulceraran, i podran produir creixaments tumorals, així ens expliquem les diverses malalties cròniques i degeneratives que tant costa d'explicar a la medicina.

CODOSA IMATGE D'OR

Avda. Boulevard, 13 - Tel. 657758

CALA D'OR (Mallorca)

FOTOGRAFIA

PROFESSIONAL

REPORTATGES

FOTOS CARNET

FOTOCÒPIES

VÍDEO

MÚSICA

*col·laboradors de
dies i coses*

SUPERMERCAT I FERRETERIA

Can Binimelis

C/ Cala Llonga, nº 3

Tel: 657717 Calonge

planes d'opinió

Senyor Director:

M'atrevesc a dirigir-li aquestes quatre lletres sobre aquest cas de Cala D'Or doncs jo fou testimoni i de prop de allò que va succeir.

Treball arran de ses penyes i vaig haver d'acudir en auxili, en aquest cas, sabent que lluitavem per un impossible, però mogut per uns sentiments d'entrega i ajuda davant els desesperaments dels seus familiars.

Acompanyat d'uns quants estrangers en salvavides, jugant-nos el "tot per el tot", perquè no ens podíem acostar a costa d'agafar un gran pop i ben sostinguts aconseguírem tirar-los, però sa distància que estava i ses grapades que havia de fer just per treure es nas defora, possiblement més ferit per la caiguda, fóren obstacles insalvables, només en poc temps va ser a "ses darreres". Sa seva senyora, que en tot moment estigué en primera línia, no s'en va temer que venia una ona més grossa i es cop de mar la tirà a terra d'esquena i si no ens aferram un parell jugant-nos sa vida, avui tampoc ho contaria, ja que arrossegava tothom.

Es parla de turisme barat, que son uns "caps quadrats", que just venen a prendre es sol i a mirar pegar la mar quant fa mal temps, i es veritat; ses penyes són atapides de gent, d'enfora pareix un cararany de formigues, però ja que em apostat pes turisme, no ens queda altre remei que veure què ens donan.

Què hi ha per a evitar aquest perills?, un simple drap vermell en un bastó? o es quatre crits que els pegam es treballadors i veure que no ens fan cas, ja que tampoc no entenen ni "papa".

Qui deu ser es responsable?, Pens que tothom, just pensam que vengui gent, agències, recepcions, guies, etc. Tothom es dedica a xuclar i deixar a l'aire qualsevol responsabilitat.

Què fan des de sa roca per evitar-ho? Marina, delegat del govern, comunitat autònoma, ajuntaments o vosté senyor Cladera, don dotzenes de desgràcies a ses illes. Veim avionetes passetjant castells de propaganda per quan s'obri una discoteque, un supermercat o un simple "xiringuito". Què és? Que només es "guapo" xuclar duros o encalentic sa cadira?. Per alguna cosa més pens que els hem votat, podem fer propaganda gran de que ses Balears tenen sa renda alta, sa meua no m'ho pareix tan, però es serveis són pèsims, jo diria que tercer-mundistes, però els impostos són més grossos.

No estaria bé alguna campanya per a prevenir-los d'aquests perills surtints avionetes els dies de temporal, que ses quies quant els fan conferències des llocs a visitar, també els fecin oportunes reflexions; qui som jo per donar consells, però pens que alguna cosa s'hauria de fer, al menys per a rentar-se un poc sa cara, doncs es deficient l'estat com estan totes les instal·lacions.

Sé que escric a una revista de poca tirada, però no inferior a cap altre, dirigida per uns aficionats que ho donen tot per ella i pel seu poble, que no cerquen posar portades d'escandol, sinó notícies, sugerències i bons consells. Moltes gràcies.

Joan Marínes

BOTIGA

CA'N POLLA

tel. 657045

Calonge

Després de llegir la carta enviada per Na Maria Antonia Llaneras, de Mallorca, a l'Integral nº 111, m'agradaria dir alguna cosa més sobre la destrucció que s'esta fent al sud-est de Mallorca. Per culpa d'alguns codiciosos, que solament pensan en el seu propi benestar, la vida d'aquesta zona s'extingueix a marxés forçades.

No just estan acabant amb la naturalesa i les platjes, sinó també amb les poblacions humanes. La vida familiar és substituïda per tota casta de negocis turístics els quals tenen com a única finalitat fer el màxim possibles de doblers. Allò que abans eran armoniosos i belles zones residencials, ara, s'estan convertint en zones industrials plenes de renous i pols de ciment. Fora de la temporada turística l'aspecte es dessolador. Blocs de ratoneres tancades i buides, i carrers silenciosos esperen tristement la següent temporada de vici i corrupció.

Els que vivim aquí ens veim obligats a vendre les nostres llars; Els petits negocis familiars per a fugir del continu atac dels renous, les males olors, les llums llampaguejan al llarg de tota la nit i la gran massa de gent que no sab respetar la vida d'aquest lloc.

Les cases familiars que estan en venda, just són comprades pels especuladors per aixecar-hi hotels, blocs d'apartaments i comerços.

Les cases que no es troben a llocs comercialment interessants no es poren vendre i, en molt de casos, són simplement abandonades. Fins i tot alguns dels illencs s'han deixat corrompre. Abans eran persones senzilles que vivien de la terra: l'artesania. Ara han après a fer doblers fàcils, utilitzant l'engany i l'avarícia.

En molt casos es comprensible que vulguin guanyar doblers, però no són capaços d'aturar-se quan ja tenen el que necessiten, sinó que la lluentor dels doblers els cega la destrossa irreversible de la naturalesa i la vida humana.

Per aquest camí Mallorca es convertirà en un altre Benidorm -un monstre escura- butxaques completament deshumanitzat.

Moixos a l'illa de Mallorca

Sé que la gent es demanarà: Per què escriu sobre els moixos afamegats i rodadors de Mallorca si hi ha misèria encara més grossa al món?

Des de fa 8 anys, des que uns coneguts em regalaren dos moixets, estic molt contenta amb aquests animals i sé que també ho estan moltes persones, no sols a Alemanya, sino també a la França, la Gran Bretanya, i a molts altres llocs.

A les cases alemanyes hi ha més moixos i cans que éssers humans. La gent que té al seu càrrec animals son també turistes i el que veuen enguany a Mallorca i a altres platges del sud d'Europa els és com mínim incompreensible.

Milies d'animals -generalment joves- viuen sota els arbres, els encontorns dels hotels i restaurants. Aquests animals segueixen la seva infeliç vida i traten de rebre durant dels humans -malgrat que són molt esquerps davant les persones- un mos que els turistes els tiren.

Han observat Vts. els ulls d'aquests animals?

M'he assabentat que a Mallorca la gent no té moixos com a animals domèstics. Cap Mallorquí que viu a prop de les costes no permet que cap animal s'acosti a casa i menys que hi entri.

Durant els mesos d'octubre i novembre, l'administració del municipi lliura verí perquè els animals puguin ésser emmenginats.

Això ocorreix així a Cala d'Or, i deduec que també serà així a altres localitats.

No obstant una persona es demana: Per què aquest sistema no té èxit i per què sempre existeixen el mateix nombre d'animals?

Quina és la fallida d'aquest sistema que milions de turistes voldran esbrinar plens d'indignació, quan s'en assabentin?

Jo crec saber-ho:

Ignorar l'existència dels animals no es mitjà per a reduir el seu nombre, però tampoc l'es l'enverinament.

Sempre resten un gran nombre d'animals amb facultats per a reproduir-se.

Per tot això vull apel·lar a les persones a les quals els repercuteix aquest assumpte: Són tots aquells que una vegada passen les seves vacances als països del sud d'Europa, els hotelers, les agències de viatges, les societats protectores d'animals, tots els habitants de Mallorca, la premsa, els governs...

Els prec de modificar el sistema i en conseqüència em dirigesc a:

-Tots aquells que disposin de raïsses de menjar: Les donin als animals per a aconseguir que es pssin mansos i es deixin tocar.

-El veterinari: vagin i castrin els animals que ja són mansos.

-Tots els mallorquins: procurin de protegir i prendre al seu càrrec un o dos moixos i els donin menjar i bevenda.

-Tots els municipis: per favor, ofereixin a tots els seus

habitants, en comptes del verí, un petit premi per haver castrat un moix. Si això es així, tots els al.lots estaran disposats a portar moixos perquè els castrin.

-Al govern espanyol: prec que doni als seus municipis del sud tota l'ajuda que poguessin necessitar per a aquestes campanyes.

-Tots els habitants de Cala d'Or i altres llocs: Per favor, ajudin a tots els involucrats: els seus hostes ho agrairan i el més segur que es pot demanar als visitants de Mallorca que col.laborin perquè es realitzi aquesta campanya, malgrat es faci mitjançant una petita contribució.

-Tots els periodistes que rebin aquesta carta: per favor, socorreu els moixos i naturalment els cans de Mallorca mitjançant la informació i també les col·lectes.

-Totes les publicacions espanyoles: els prec d'esbrinar quins tràmits ha de fer un turista (a els quals s'indiquen detalls i eventualment dificultats) si decidís d'emporar-se un moix a casa seva. Una informació pertinent que sigui disponible a les recepcions dels hotels, segurament serà molt útil.

-A els països membres de la C.E.E.: els prec que també col.laborin perquè aquesta campanya es pugui dur a terme.

-No crec que un turista, sigui francès, angles, holandès, alemany o de qualsevol altres nacionalitats pugui suportar que els moixos de l'illa de Mallorca siguin eliminats d'una forma tan infame, es a dir, mitjançant un verí. Això amb tota segurança, no serà necessari si tothom hi ajuda.

Papereres, poliesportiu i contenidors de fems

Hem pensat que seria una bona idea posar un parell de papereres a la plaça de Sant Miquel, ja que els al.lots que hi van a jugar i els majors que hi van a passar l'horabaixa no saben on han de tirar les llunes ni els papers, i d'aquesta manera la plaça moltes vegades està bruta i els caminers no haurien de grenar tant.

També trobam que ens podrien acabar el poliesportiu ja que fa molt de temps que està començant, i no estaria malament que l'obra fos acabada.

Llavors hi ha un altre qüestió, és la dels contenidors de fems de Cala d'Or. Aquests contenidors, tant si estan plens com si estan buits fan una pudor insuportable i trobam que els podriem fer nets amb la periodicitat perquè no fecin pudor fins i tot quan estan buits.

Dels dos primers assumptes s'en pot cuidar l'ajuntament directament, i de l'assumpte de la pudor s'en podria encarregar d'avisar als responsables de la seva neteja.

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

☎ 643465

Porto Cari, 5

07660-CALA D'OR

Cala Llarga

Mallorca

DIFFERENT

Benetton-Garfield-Lego-Mickey

C/ Santanyi, 5
Cala d'Or Mallorca

☎ 65 81 63

I els torrents han tornat a correr

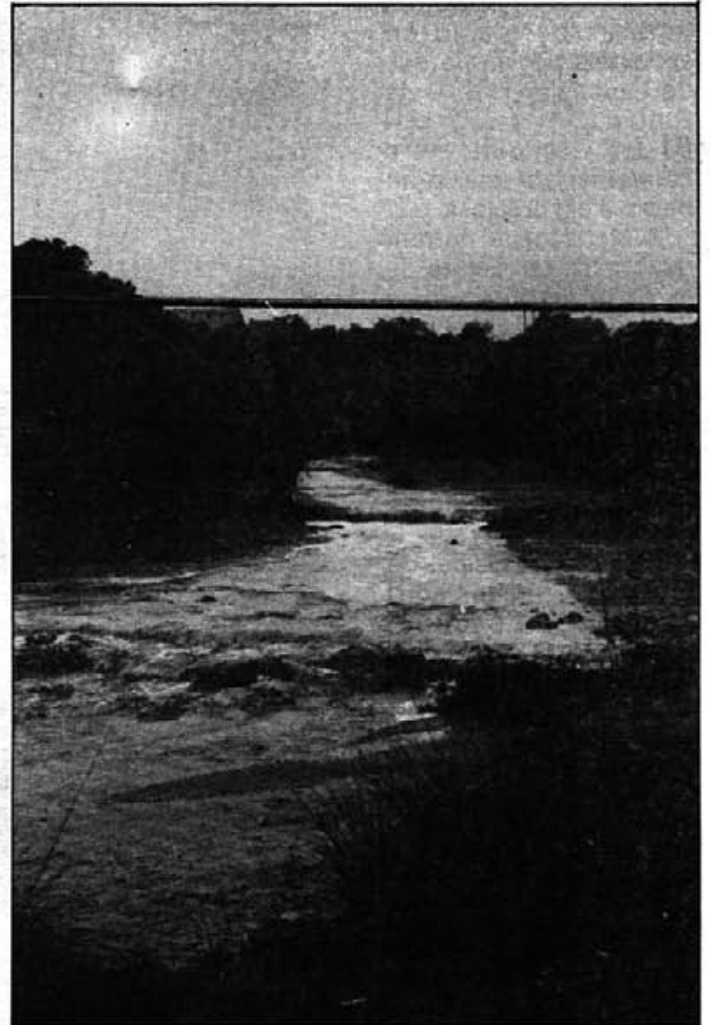
Margalida Adrover

Després de més d'un any de sequera, i quan la gent del camp, i la de

ciutat també, no sabia ja que fer per a que arribàs l'ansiada pluja.... l'aigua

Gavetes de vinya

Després de la torrentada, l'aigua corre mansament

Germana aigua, on anau?
tan escapada
ens retgirau
trastocant terres i còdols.
Vos que duis vida
no sembreu mort.
Davant nostre aturar-vos.
Amb el vostre fort udol
no escampeu tan amarg dol.
Feis somriure ja les pletes.
Servau les fites del Creador.
Que renesqui la tendresa
del Paradís!

A la bona memòria de'n Carles Iglesias Montesinos, al Cel sia, que morí a Porto Colom dia 6 de setembre als 17 anys, amb qui enlligava el desig i la recerca de Jesús.

Baltasar Amengual, Prevere

arribà.

No fou la pluja que tots desitjavem feia tan de temps, fou un tromba com feia més de cent anys no s'havia vist per aquests indrets. Els torrents de la part llevant de l'Illa s'ompliren i es desbocaren; els ponts - per sota dels quals, teòricament, havia de passar l'aigua dels torrents- foren arrebatats per les furioses aigües; carreteres inundades; platjes, que hores abans estaven plenes d'estrangers sobre la sorra, es convertiren en punts d'abraçada entre l'aigua salada de la mar i l'aigua

*Les catarates de Cala Llonga,
Na Pedregot*

dolça dels torrents.

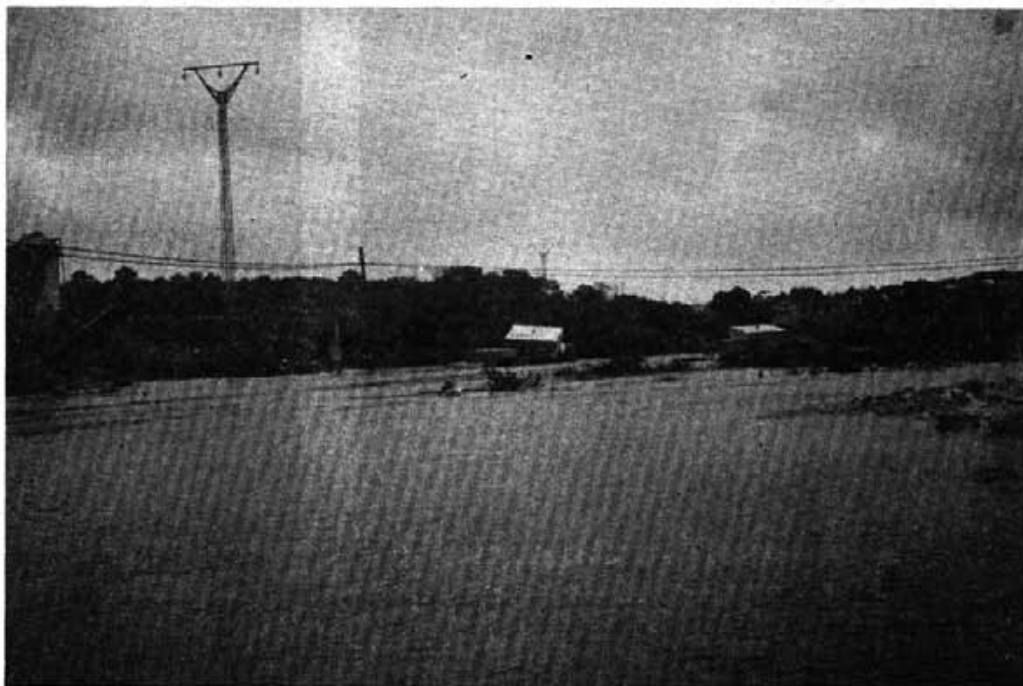
Foren tan sols tres hores, però foren suficients per a que des de Llucmajor fins Cala Ratjada, passant pel nostre redolet, e s convertís en una gran bassa d'aigua llotosa.

A Manacor, el torrent que passa pel centre de la Ciutat es desbordà i l'aigua engolí tot el que trobava en el seu camí: cotxes, camions, tendes i cases... També la zona de Porto Cristo, s'Illot i Cales de Mallorca sofriren semblants embestides de l'aigua.

El terme municipal de Campos, també sofri semblants pèrdues, sobre tot la zona dels horts que quedaren completament inundats i la platja i Club Nàutic de Sa Ràpita. En tota aquesta zona caigueren uns 150 litres.

A Felanitx, on caigueren una mitja de 200 l., a més dels danys materials -prou copiosos- com són la rompuda de la carretera i la caiguda de

*L'aigua tal vegada ens ha tornat
la imatge que molts anys enrera
degué tenir Cala Llonga*

Fer camí, per un torrent net

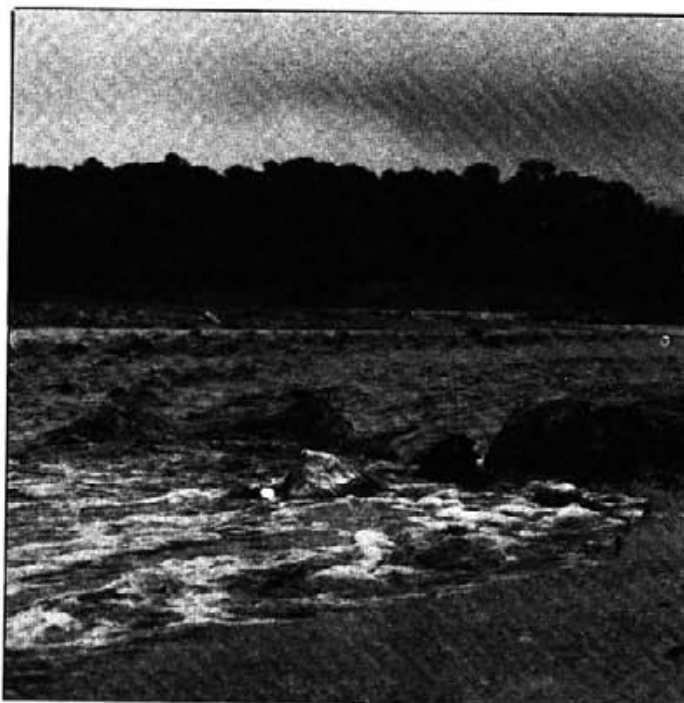
part del cementiri i del camp de futbol, hi ha que assenyalar la pèrdua de tres vides humanes a Porto Colom.

A la nostra zona podem dir que, malgrat els danys són prou importants, les cases del nostre entorn -llevant alguna excepció- no sofriren més que petites inundacions i que no feren malbé els estris propis de la casa. Els camps, tan mancats d'aigua fins llavors, han estat els més perjudicats: llocs on abans eren

tanquetes amb la seva paret seca divisòria, ara s'han convertit en una gran tanca de fant, sense límits per ningú; amat-

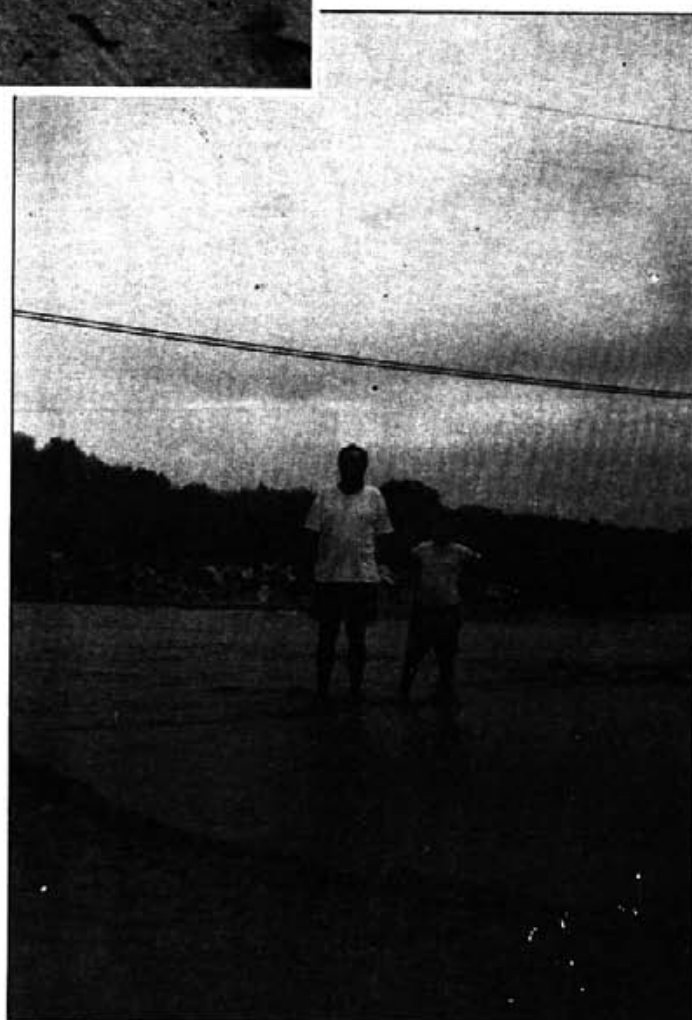
llers, garrovers i demás arbres foren arreballats d'arrel. També la platjeta de Porto Petro, el revolt de Sa Conca, el cementiri

Sa Conca: on s'abracen tres torrents

Porto Petro: el dia després

de s'Horta i el seu pontet, i la platja de Cala Ferrera, foren punts prou afectats per les torrentades, ja que tots aquests indrets són pas de torrent o desembocadura del mateix.

N'hi hagué que aprofitaren per a rentar-se els peus

**MODOES
JANINE**

centre comercial El Pueblo, tenda n.º 25
CALA D'OR

TEL. 65 78 47

PELUQUERIA PARA SEÑORAS
FRISEUR FÜR DAMEN
LADIES HAIRDRESSER
COIFFEUR POUR DAMES

PEDICURA
MANICURA

Lena

Esquina Cafetería LEO
Avda. de Bélgica, 8 - Tel. 657210
CALA D'OR (Mallorca)

Després d'haver vist l'aigua que es juntava de dos o tres torrents a Sa Conca, no em resulta difícil explicar el desastre que produí la torrentada a Porto Petro, ja que si un torrent tot sol desbocat feia mal... imaginau-vos el que devia esser dos o tres torrents aplegats tot en un, com a va ser el cas de Porto Petro.

Els danys materials produïts la torrentada al Llevant mallorquí es calculen en milers de milions, però el que és

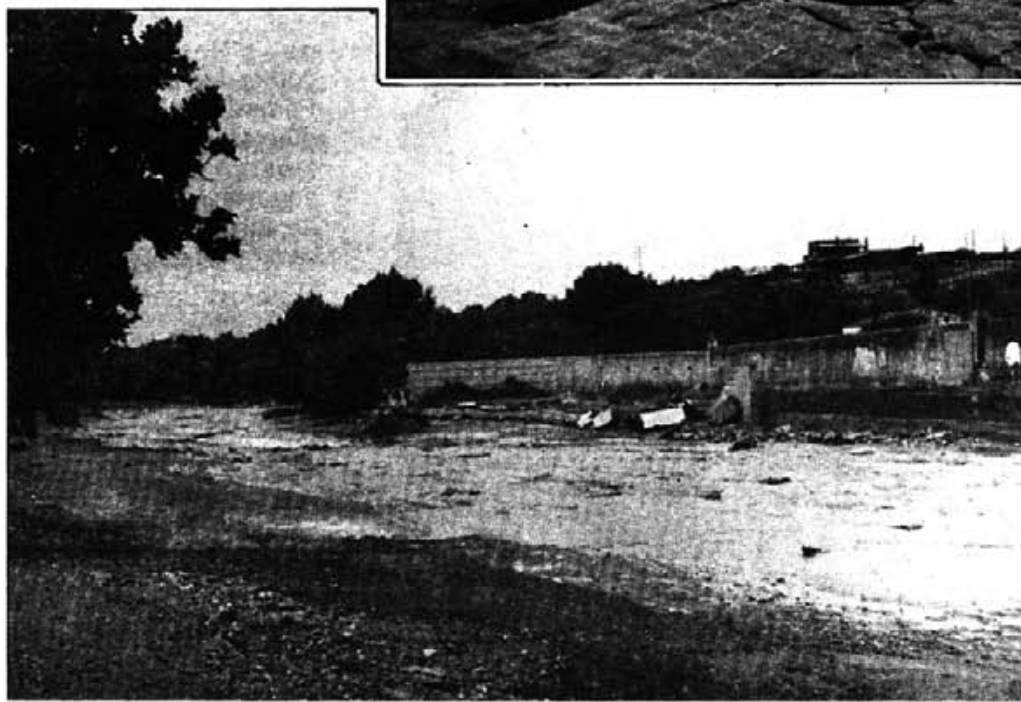
Diven que un temps era una finca amb molta terra

hagut d'aprendre una lliçó: deixa'm que el torrent per a sempre sigui torrent i no volguem anar contra les lleis de la natura.

I per acabar, tan de bò mai hagués hagut de dir que un refrany es fa veritat però aquesta vegada s'ha fet realitat:

"El que es pren a l'aigua, ella un dia o l'altre s'ho cobrarà".

Margalida

La part nova del cementiri de s'Horta va desaparèixer amb la torrentada

més important, i a la vegada més trist ja que la mà de l'home i els seus medis mecànics poc hi poden fer, és que trigaran anys i més anys per a que la terra torni a ser com era abans.

Conclusos? una sola: no estam preparats per a aiguats tan forts com el que hem tengut. Solucions? Cada un de nosaltres pot tenir les seves pròpies, però crec que tots els que vivim al Llevant de Mallorca hem

El pont del cementiri no aguantà l'embestida del torrent

Amb aquest informe pretenim fer una presentació dels equips que més freqüenten els lectors de Dies i Coses aficionats al futbol. A més, hem confeccionat un calendari especial perquè sàpiguen cada diumenge quins partits poden anar a veure i la seva hora.

Volem advertir que encara que aquests horaris siguin oficials, les directives dels equips tenen la potestat de poder canviar-

los. Esperam que tots ells facin una bona campanya i que a l'extra d'estiu celebrem qualche ascens o campionat.

Agraim la col·laboració inestimable i desinteressada de: Gala, Jaume Rigo, Perico Pomar i mebres dels quatre clubs que han fet possible la confecció d'aquest dossier.

Maties

Cala D'Or

Junta Directiva

President: Josep M. Allo Valilla. Secretari: Miquel Fullana Adrover.

Tresorer: Josep L. Rodríguez Blanco. Vocals: José Segovia Muñoz, Francisco S. Rayó, Manuel Carmona. (La composició d'aquesta directiva és provisional ja que aquest any hi ha hagut eleccions i estan pendents de l'aprovació oficial de la Federació).

Fitxa Tècnica

Nom del club: C.D. Cala d'Or

Any de fundació: Juny 1983.

Seu social: Camp Municipal d'Esports.

Telèfon: 657352

Vestimenta: Camiseta blanca amb una franja groga i calçons blaus. Calces blaves amb volta groga.

Nombre socis: Entre 400 i 500.

Quotes socis: homes (mínim): 10.000, jubilats, senyores i juvenils: 5.000

Camp: Camp Municipal d'Esports

Dimensions terreny de joc: 105X65

Pressupost: 13.000.000

Historial de Club

Es pot dir que des de que fou fundat al juny del 83, la trajectòria del Cala d'Or és totalment ascendent ja que si bé el primer any (83-84) fou segon darrera del Santa Ponça i no va pujar (possiblement l'únic any que tan sols ha pujat el primer classificat, sense tenir en compte que el Ferri-

lense comprà la categoria) els quatre següents pujà cada any. Amb en Seminario l'equip pujà fins a 1ª Regional. A Preferent N'Onofre Riera fou l'entrenador, i a 3ª hi pujà amb n'Onofre Ferrer Riera. Aquesta temporada és la segona a 3ª Divisió, essent el president el mateix que

aun es va constituir el Club. José Mª Allo Valilla, juntament amb Joan Barceló, són els dos únics presidents que ha tengut el Cala d'Or a la seva història.

Plantilla

Porter:

Luis Ricardo Seminario Reaño, 23/06/66

Defenses:

Antoni Llompart Seguí, 16/01/67

Colau Veny Obrador, 06/06/63, equip procedència, Santanyí.

Nacho Laborda Alares, 28/02/66.

Valentín Guerrero Acosta, 03/07/62, del Felanitx

Manuel Villanueva Rubio, 01/06/66

Mitjos: Luís Torreblanca Rios, 04/12/61, del Manacor

José Ramón Outon, 28/09/66

Joan Morey Obrador, 26/12/64, del Ca's Concos

Juan J. Urda Aguilar, 19/08/65.

Davanters: Francesc Riera Pol, 02/01/59, del Felanitx

Alejandro Seminario Reaño, 14/12/63, del At. Balears.

Eduardo Ruiz Quirantes, 09/12/68.

Miguel Lobato Gameron, 14/11/61

Entrenador:

Juan R. Seminario Rodríguez. Va néixer el 22/07/36. Com a jugador, estigué 3 anys amb l'equip del Municipal de Lima (Perú) aconseguint una lliga. N'Helenio Herrera el dugué a Espanya per a jugar amb el Barça on va entrenar 3 mesos i jugà partits amistosos però la Federació no li acceptà la fitxa perquè el saragossa tenia una opció damunt ell, pel que fitxà pel Sporting de Lisboa on jugà dos anys aconseguint un subcampionat de lliga i un campionat de copa. La temporada 61-62 jugà amb el saragossa essent "Pichichi" amb 25 gols. Quan havien jugat 5 partits a la temporada 62-63 fitxà per la Fiorentina d'Itàlia on jugà dos anys.

Més tard jugà 3 anys al Nou Camp, fent tots tres subcampió de lliga. Acabant la seva dilatada cursa esportiva al Saballer on aconseguí la millor classificació de la història quedant fins els cinc primers classificats de primera divisió.

Com entrenador, entrenà tres anys a la lliga primera professional Peruana: Atco. Grau i Atco. Torino.

Després d'uns anys de descans, vengué al Cala D'Or aconseguint pujar-lo de 3ª Regional a 1ª Regional per deixar-ho anar un parell d'anys. Tornà a agafar l'equip l'any passat, a tercera, vuit jornades abans d'acabar la temporada i salvà l'equip d'un descens anunciat.

SERVICI OFICIAL

Autos Rigo

Cala D'Or

Compra i venda d'automòbils nous i usats.

Tenim el cotxe d'ocasió que desitja i...
¡Garantitzat!

PM-AL, PM-AM I PM-AT

Financiació fins 48 mesos
Valoram el seu cotxe usat al màxim.
¡COMPROVI-HO! ¡L'ESPERAM!

Avinguda Benvinguts, 28

Teléfonos 65 77 09 - 65 31 32 - 65 71 45

CALA D'OR (MALLORCA)

C.D. Santanyí

Junta Directiva

President: Gabriel Oliver.
Vicepresident: Joan Serra i Bernat Picó.

Secretari: Joan Miquel Escalas. Tresorer: Miquel Vila. Vicesecretari: Miquel Vadell. Vocals: Miquel Picornell, Onofre Rigo i Esteve Roig.

Fitxa Tècnica

Nom del Club: C.D. Santanyí

Any de fundació: 06/08/68

Seu Social: Poliesportiu Municipal (Santanyí)

Telèfon: 653944

Vestimenta: Camiseta blanca i vermella i calçons blaus. Mitjes vermelles amb dues retxes blanques.

Nombre socis: entre 200 i 300.

Quotes socis: homes 12.000, dones 7.000, jubilats homes 9.000, jubilats dones i juvenils, 5.000.

Equips inferiors: benjamins, infantils i juvenils.

Camp: Poliesportiu Municipal.

Dimensions terreny de joc: 106X65

Pressupost: entre 5.500.000 i 6.500.000

Historial del Club

La seva feina ens ha duit, però a la fi girant vells papers hem aconseguit unes dades referents al C.D. Santanyí, que si bé no són lo completes que voldríem, al menys fan referència a la seva fundació i als seus primers anys de vida.

Hem trobat un petit historial publicat a un diari de Ciutat en el maig del 57, escrit per En Perico Pomar que fou secretari uns anys i a més dissenyà l'escut de la Societat igual com ha fet amb el del Cala d'Or. El CD Santanyí fou fundat el cinc de juliol del 42, essent el seu primer president Joan Vicens Frutos. El camp

s'anomenava "Acción Católica".

A les temporades 42-43 i 43-44, va aconseguir el títol de campió de grup de III Regional i a la 44-45, a més de campió de grup, fou campió de Balears de III categoria.

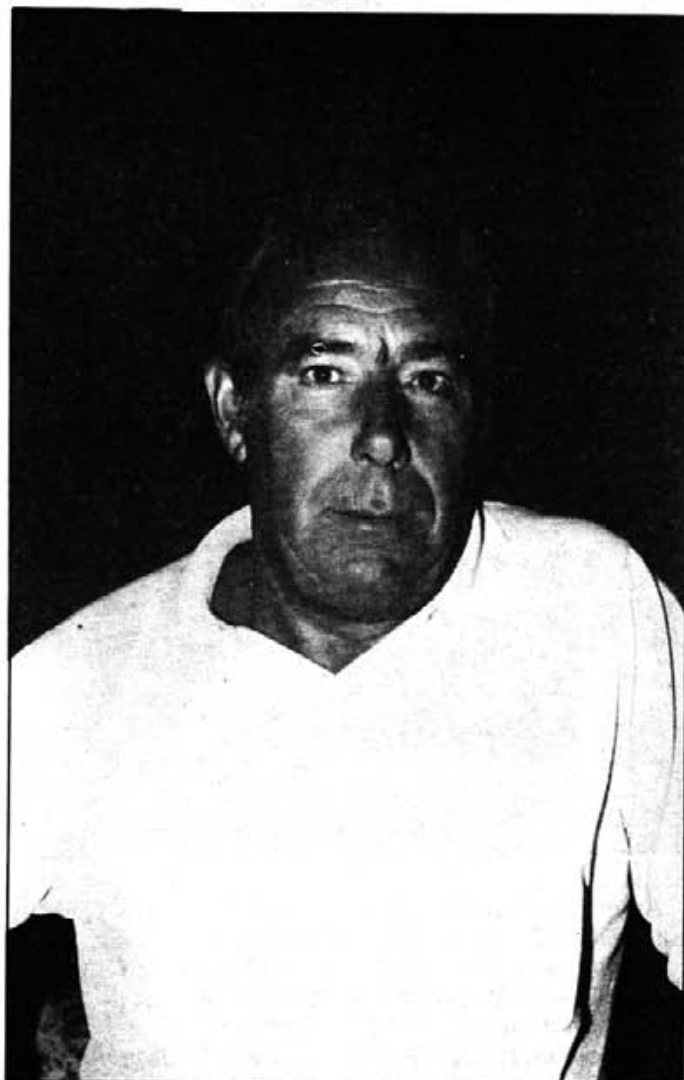
Fins l'any 47, en que es donà de baixa el club a la Federació, havien estat presidents a més del fundador, Mateu Mas, Rafel Amengual i Joan Ferrer. Hem agafat una alineació publicada a "La Almudaina" (1947), en aquest partit el Santanyí guanyà 8-0 a UD Porreres. Pel Santanyí jugaren: Vidal, Burguera, Roig (Fuster), Roca I, Peque, Roca II (Roig), Bonet, Sitges, Cànaves, Adrover (Roca II) i Perelló.

L'any 49 un grup de joves "d'Acción Católica" va reorganitzar el futbol a Santanyí, el president era el jugador i capità Joan Roca. Llavors jugaven al camp de "Sa Talaiola".

L'any 50 s'inaugurà el camp de "Es Pou", tornaren fer campions del grup III i subcampions de Balears, després de 5 partits eliminatoris amb el San Carlos de Ciutat, que passaran a la història per la seva emoció. La temporada 50-51 ascendiren a 1ª Regional. Un any després essent president Carles Serra pujaren a 3ª Divisió nacional.

L'any 55 prengué possessió de la presidència Miquel Verger aconseguint que el camp fos objecte de destacadíssimes reformes: ampliació vestuaris i del terreny de joc.

L'any 57 l'entrenador era Justo Aparicio, formant la plantilla els següents jugadors: Porters: Vidal, Cabrer i Orfila; Defenses: Barceló, Camps, Verd i

Ferrer; Mitjos: Roig, Bosquet, i Gómez; Davaners: Roca, Ruben, Alemany, Adrover i Rodríguez.

D'aquella primera època volem destacar el partit que es jugà l'octubre del 54 entre el CD Santanyí i el RCD Mallorca quan aquest jugava a 3ª Divisió. El resultat final fou 2-4 favorable al Mallorca. Quan al descans s'havia arribat amb 2-1 favorable al Santanyí, a la segona part l'àrbitre anul·là un gol al santanyíner Miralles. Hi va haver

moments que es jugà amb dues pilotes, aprofitant l'equip ciutadà per a marcar el 4t gol. El protagonista fou l'àrbitre Sr. Martorell que afavorí asquerosament al Mallorca.

Pel Mallorca jugaren: Salom*, Paco, Salas, Sabater, Prats, Verd*, Ramis, Martínez, Morro, Delgado i Tomas.

* Aquests dos jugadors eren santanyíners.

Pel Santanyí: Vidal, Rado, Obrador I, Garau, Ferrer, Roig, Roca, Torrens, Miralles, Obrador II i Adrover.

30/01/69, Ciutat
Josep A. González
Sánchez, Santanyí
Toni Vidal Medià,
23/03/57, Santanyí
Toni Vidal Vidal,
11/04/66, Santanyí

Entrenador:

Zubieta: Va néixer fa 58 anys. Ha entrenat al Santanyí durant 4 anys. Aconsegui el darrer ascens a 3ª Divisió del Santanyí a la darrera etapa, a més de la millor classificació a 3ª (9è lloc) Ha entrenat, entre altres, a: Jovenils San Felip, La Salle, Jovenils Mallorca, Selecció Balear Jovenil, La Unión i Porreres.

Durant aquests anys el Santanyí es va nutrir de molts soldats de l' destacament que hi havia a la Vila, possiblement el millor d'aquests fou En Carratalà que quan tornà a València fitxà pel 1er equip valencià, morint a la sortida de ca seva abans de debutar.

Dessaparesqué el club per resorguir l'any 68, jugant molt d'anys a 2ª Regional. La temporada 77-78 jugà a 1ª Regional; del 78 al 80 a Preferent per ascendir l'any següent a 3ª Divisió essent president Joan Camps, abans ho havia estat Llambies i d'entrenador Sebastià Miralles. La temporada 82-83 tornaren a pujar a 3ª, essent president Jeroni Obrador i d'entrenador hi havia Amador Puig.

El darrer ascens fou l'any 85, presidint l'equip Joan Camps i dirigint-lo l'actual entrenador: Zubieta.

Fins l'any passat jugà a 3ª.

Plantilla

Porters:

Jaume Martínez Rigo,
17/01/62, de Campos
Julià Burguera Vidal,
28/07/71, del Santanyí

Defenses:

Guillem Adrover Rigo,
01/11/64, de Calonge
Bartomeu Barceló Moll,
28/07/69, de Santanyí
Miquel Coll Vidal,
30/12/70, de Santanyí
Vicens García Fuster,
17/10/63, de Ciutat
Toni Majón López,
11/11/57, de Santanyí
Sebastià Pons Bonet,
23/03/62, Ciutat
Josep Prohens Vidal,
14/12/70, Cala Santanyí
Toni M. Reina Vidal,
29/01/73, Santanyí
Joan A. Saugar Branch,
25/03/69, Cala d'Or
Joan M. Vidal Vidal,
02/07/69, Santanyí

Mitjos:

Josep Amengual Rigo,
10/02/66, Santanyí
Francesc L. Cabello
Montero, 21/07/69, Ciutat
Bartomeu José Duran,
18/04/58, Ciutat
Andreu Miquel Danús,
07/06/70, Santanyí
Perfecto Paniza
Almendros, 20/04/67, Ciutat
Pere Prohens Vidal,
14/12/70, Cala Santanyí
Diego Uribe Mas,
11/04/70, Llombarts

Davanters:

Lluís Díaz Zoyo, Ciutat
Toni Garrido Mayol,

C.D. Alqueria

Junta Directiva

President: Pep Vadell
Rigo (44 anys, 2 anys en el

càrrec). Vicepresident: Simó
Bonet Rigo. Secretari:
Tomeu Rigo Bonet.

Tresorer: Eulàlia M. Bonet
Rigo. Vocals: Jaume Maimó
Bonet, Blai Salom Rosselló,

Sebastià Barceló Taberner,
Miquel Vidal Barceló, Pere
Maimó Maimó, Joan Maimó
Bonet, Toni Rigo -Rigo,
Jaume Barceló Vadell, Pere
Rigo Rigo i Toni Maimó
Bonet.

Fitxa Tècnica:

Nom del Club: C.D.
Alqueria

Any de fundació: 1976

Seu Social: Gral. Franco,
27 (Alqueria Blanca)

Telèfon: 653325

Vestimenta: calçons
blancs i camisa verda i blanca.

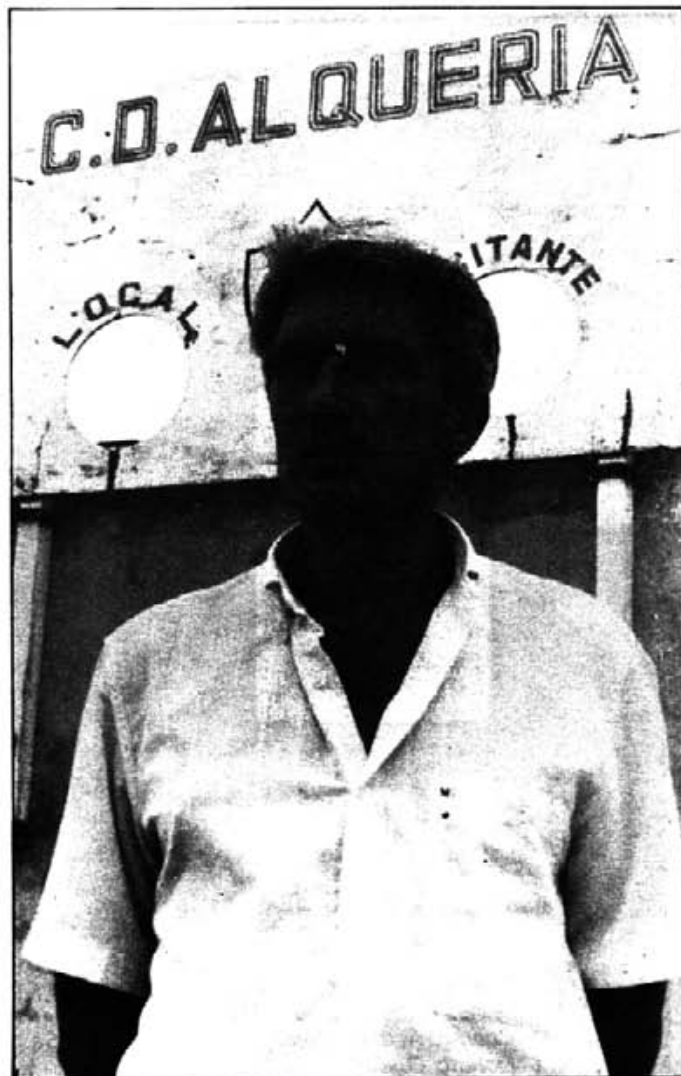
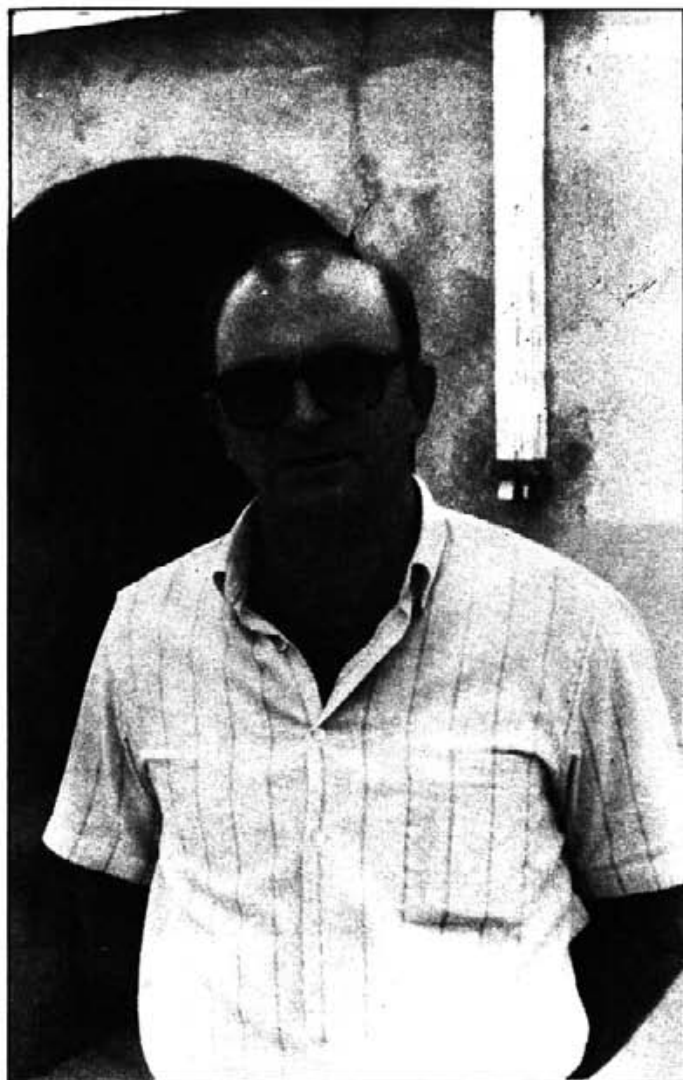
Calces verdes i blanques.

Nombre de socis: 200.

Equips inferiors: Jovenils

BANC DE CREDIT BALEAR

*desitja a tots
els calongins unes bones festes*

(2ª Regional)
Camp: "Sa Teulera"
Dimensions terreny de
joc: 96x63m.

Pressupost: 2.000.000-
2.500.000.

Plantilla:

Porters:
Jaume Rosselló Julià,
26/12/67, Alqueria Blanca, 7
Josep Mª López Molina,
16/06/66, Campos,
Espanya

Manuel Villena Torres,
11/04/71, Lluçmajor, 2

Defenses:
Pere Barceló Lara,
21/07/69, Cala d'Or, 5
Guillem Rigo Vidal,
02/03/65, Santanyí, 12
Tofol Hidalgo Cobos,
08/07/66, Felanitx, 8

Toni Vallbona Contestí,
06/01/66, S'Alqueria
Blanca, 10

Edgardo J. Filippi Isasi,
07/09/68, Argentina,
Argentina

Miquel Bonet Maimó,

09/10/67, S'Alqueria
Blanca, 8

Jaume Ballester Barceló,
20/04/71, S'Alqueria
Blanca, 4

Mitjos:
Cosme Ballester Adrover,
28/11/69, S'Alqueria
Blanca, 6

Cosme Ballester Barceló,
28/04/69, Alqueria Blanca, 6

Damià Rigo Barceló,
28/02/59, Alqueria Blanca, 8

Hugo Román Ahlers,
29/04/65, Uruguai, 2

Félix Román Echague,
23/06/66, Uruguai, 2

Gonzalo Calado Monje,
03/08/58, Sevilla, Cala d'Or

Davanters:
Ian G. Christie Munizaga,
24/06/62, Xile, 3

Toni Vallbona Bonet,
08/02/70, Alqueria Blanca, 4

Joan F. Flores Serrano,
28/02/71, Porto Petro, 4

Tomeu Barceló Bonet,
28/06/71, Alqueria Blanca, 4

Tomeu Rosselló Julià,
07/02/70, Alqueria Blanca, 6
Entrenador:

Llorenç Rigo Roig, va
néixer a S'Alqueria Blanca el
24/05/50. Va defensar els
colors de la UD Porreres, CD
Santanyí i del CD Alqueria,
on hi va jugar 7 temporades.
Com a entrenador va dirigir
els juvenils de S'Alqueria les
temporades 1983-84 i 84-
85. Després passà a l'equip
de Regional del CD
Alqueria, on ha entrenat les
temporades 85-86, 86-87,
88-89 i l'actual.

**Jugadors amb més
minuts jugats al llarg de**

la història;

Pep Pons Rigo, 32.930
Guillem Rosselló Julià,
28.560

Llorenç Rigo Bonet,
26.454

Jaume Salom Rosselló,
21.822

Miquel Rosselló Julià,
21.521

**Màxims golejadors
de la història**

Guillem Rosselló Julià
129

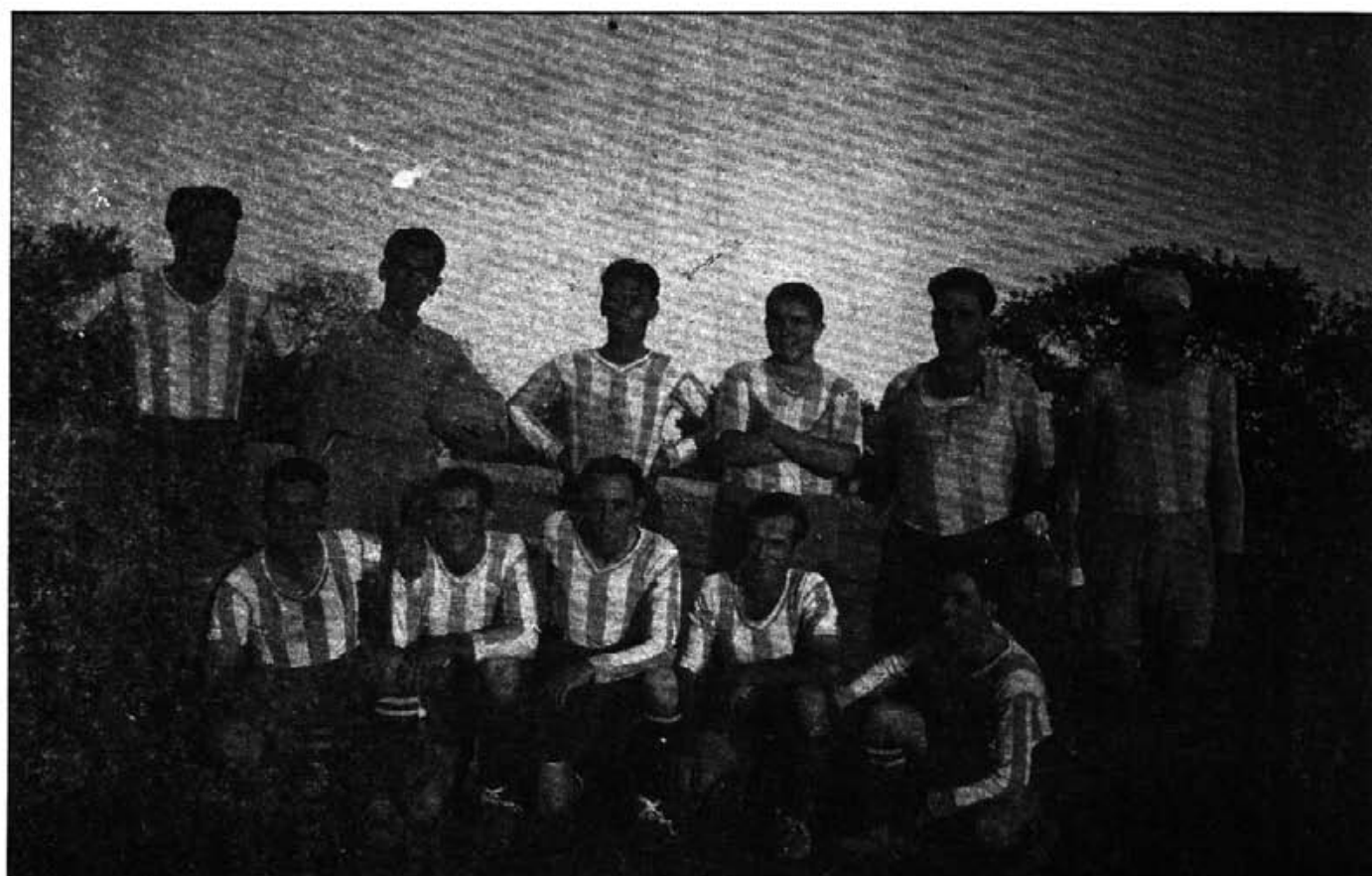
Llorenç Rigo Bonet 99

Miquel Rosselló Julià 58

Toni Vallbona Bonet 45

Jaume Salom Rosselló 44

*many dies i coses
4 d'uns*

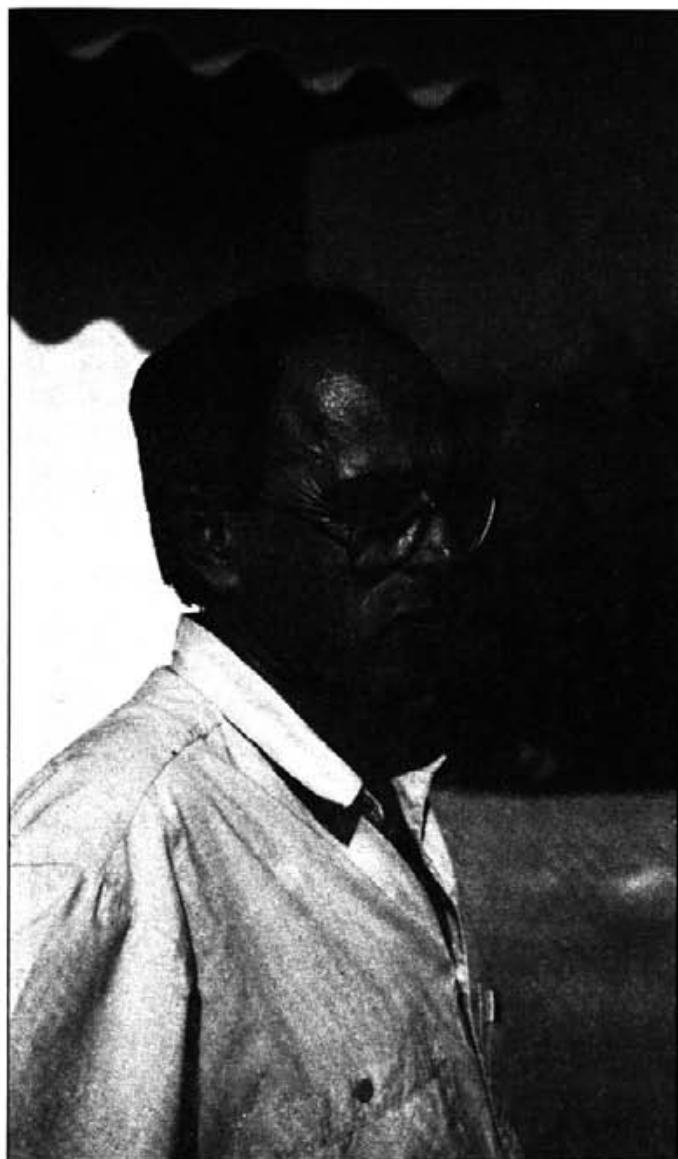
Formació equip aficionats de S'Alqueria que jugaren amb el S'Horta l'any 50. D'esquerra a dreta:
Drets: Tomeu Teixidor, Salvador Carrixet, Jaume Pruneres, Pep Fidaver, Jaume Hermità, Pau
Cosme. Acotats: Andreu Cabrer, Andreu Sabater, Joan de Ca l'amo en Llorenç, Toni de Son
Llorenç, Guillem de ca l'amo en Llorenç.

Classificació al llarg de la història

Temporada	Posició final	categoria	J.	G.	E.	P.	GF.	GC.	P.	+/-
1976-77	13 ^a	3 ^a Reg.	28	8	6	14	37	56	22	-6
1977-78	9 ^a	3 ^a reg.	24	9	4	11	40	37	22	-2
1978-79	8 ^a	3 ^a reg.	38	18	8	12	81	55	44	+6
1979-80	4 ^a	2 ^a reg.	34	19	5	10	63	33	43	+9
1980-81	5 ^a	2 ^a reg.	34	20	4	10	67	38	44	+10
1981-82	2 ^a	2 ^a reg.	34	23	4	7	85	35	50	+16
1982-83	8 ^a	1 ^a reg.	34	12	12	10	50	45	36	+2
1983-84	5 ^a	1 ^a reg.	34	17	8	9	50	31	42	+8
1984-85	12 ^a	1 ^a reg.	34	11	7	16	55	65	29	-5
1985-86	13 ^a	1 ^a reg.	34	10	7	17	50	67	27	-7
1986-87	16 ^a	1 ^a reg.	34	8	9	17	27	51	25	-9
1987-88	16 ^a	1 ^a reg.	34	7	6	21	31	64	20	-14
1988-89	11 ^a	1 ^a reg.	34	11	9	14	56	61	31	-3
total			430	173	89	168	692	638	435	+5

C.D. S'Horta

essent president Rafael Taberner Manresa; després d'uns anys a 3ª Regional aconseguí ascendir a 2ª on s'ha estabilitzat. Han dirigit l'equip de Sa Lleona: Manuel Muñoz, Tomeu Creus, Pere Matamalas, Domingo Aznar - en 2 ocasions (va ascendir l'equip a 2ª Regional)-, Josete, Andreu Burguera i ara hi torna esser en Tomeu Creus.

Després d'estar 4 anys a la presidència Rafael Taberner, fou substituït per Toni Company per tornar Rafael Taberner, un any més, a la presidència. L'any

87-88 fou el president Pep Alou i ara fa dos anys que ho és el batle Toni Capó.

Plantilla

Porters:

Toni Sureda Antich
(02/01/71)
Jaume Adrover Vallbona
(23/10/70)

Defenses:

Pau Torrandell Obrador
(07/11/64)
Toni Adrover Barceló
(20/11/69)
Desiderio Lozano Martín
(13/01/68)
Gaspar Muñoz Noguera
(06/06/66)
Jaume Piña Sirer

Junta Directiva

President: Antoni Capó.
Vicepresident: Francesc Antich.
Tresorer: Miquel Salvà.
Secretari: Andreu Rigo.
Vicesecretari: Antoni Rigo.

Vocals: Pere Maimó, Jaume Maimó, Bartomeu Barceló, Antoni Cebrian, Antoni Adrover, Miquel Adrover, Llorenç Bonet i Francesc Palmer.

Fitxa tècnica

Nom del Club: C.D. S'Horta.

Any de fundació: Juny 1.981.

Seu social: Bar Ca's Moliner.

Vestimenta: Comiseta vermella i calçons blaus. Calces blaus.

Nombre socis: 180-200.

Equips inferiors: Alevins i juvenils.

Camp: Sa Lleona.

Dimensions terreny de joc: 94 per 67

Pressupost: 1,500.000-2,000.000.

Historial del Club

Fou fundat el juny del 81,

aigües
Sa
Figuera
us desitja unes bones
festes de Sant Miquel

José M. Neuado Camiña
(01/09/59)

Mitjos:

Fernando Aznar Hernández
(31/03/66)

Miquel Bennàssar Bini-
melis (28/04/70)

Tomeu Roig Vallbona
(30/08/69)

Benardino Pons Paloma-
res (01/11/67)

Davaners:

Miquel Adrover Adrover
(17/04/71)

Angel Algaba Acosta
(19/08/69)

Francesc Torres Duran
(25/05/67)

Domingo Cano Granja
(23/05/65)

Julia García Marqueño
(14/09/63)

Cristofol Piña Sirer
(10/09/68)

Francisco J. Carrasco
Fernández (02/08/62)

Miquel J. Roig Grimalt
(09/02/58)

Entrenador:

Tomeu Creus Sbert. Va
néixer el 15 de juny de
1.952. Jugà amb el Joventut
Felanitx, Felanitx, Atco.
Campos, Felanitx Aficionados
(aconseguint el Campionat
de Balears) i Ca's Concos.

Entrenà 5 anys a equips
inferiors del Felanitx (ale-
vins, infantils i juvenils), 1
any al Ca's Concos, 1 any al
S'Horta, 3 anys als juvenils
del S'Horta i enguany torna a
entrenar el 1er equip del
S'Horta. L'any 81-82 as-
cendí als alevins del Felanitx
a 1ª Regional i a l'any
següent als infantils, també
del Felanitx, a 1ª Regional.

27/08/89

Santanyí-Espanya 2-1

03/09/89

Osasuna-Mallorca 1-0

C. d'Or-Maganova 1-0

Ferriolenc-Santanyí 1-0

Alqueria-Verge de Lluc 1-1

10/09/89

Mallorca-Oviedo 1-1

Sòller-C. d'Or 1-3

Santanyí-Artà 1-0

Rotlet Molinar-Alqueria 4-1

Port de Sòller-S'Horta 4-0

17/09/89

Castelló-Mallorca

C. d'Or-Portmany (16'00)

La Unió-Santanyí

Alqueria-S. Sardina (17'30)

S'Horta-Sta. Maria (17'00)

24/09/89

Mallorca-Real Madrid

Llosetenc-C. d'Or

Santanyí-Alaró (17'00)

Gènova-Alqueria

Esporles-S'Horta

01/10/89

Mallorca-Barça

C. d'Or-Alaior (16'00)

Calvià-Santanyí

Alqueria-Son Roca (16'00)

S'Horta-Barracar (10'30)

08/10/89

Rayo-Mallorca

Isleny-C. d'Or

Santanyí-Esporles (16'15)

Independent-Alqueria

S'Horta-Pla de na Tesa (16'30)

12/10/89

Margalidenc-Santanyí

15/10/89

Mallorca-R. Sociedad

C. d'Or-Badia C. Millor (16'00)

Santanyí-Murenc (16'15)

Campos-Alqueria

Búger-S'Horta

22/10/89

Tenerife-Mallorca

Poblenc-C. d'Or

Poblenc-Santanyí

Alqueria-Xilvar (16'00)

S'Horta-Marienc (16'00)

29/10/89

Mallorca-Celta

C. d'Or-Manacor (16'00)

Santanyí-Ses Salines (16'00)

Algaida-Alqueria

Sta. Eugènia-S'Horta

01/11/89

Sancelles-Santanyí

05/11/89

Logroñés-Mallorca

Cade Paguera-C. d'Or

Santanyí-Escolar (15'30)

S'Horta-Sallista (15'30)

12/11/89

Mallorca-At. Madrid

C. d'Or-Sta. Ponça (15'30)

R. La Victoria-Santanyí

Alqueria-Collerenc (15'30)

Ferriolenc-S'Horta

19/11/89

Sporting-Mallorca

Arenal-C. d'Or

Santanyí-Pollença (15'30)

Port Pollença-Alqueria

S'Horta-Valldemossa At. (15'30)

26/11/89

Mallorca-València

C. d'Or-Sta. Eulàlia (15'30)

Soledad-Santanyí

Alqueria-Andratx (15'15)

Consell-S'Horta

03/12/89

Càdiz-Mallorca

Hospitalet-C. d'Or

Santanyí-At. Rafal (15'30)

Ca's Concos-Alqueria

S'Horta-San Jordi (15'30)

19/12/89

Mallorca-Màlaga

C. d'Or-Ferrerries (15'30)

Alcúdia-Santanyí

Alqueria-Marratxí (15'15)

Puigpunyent-S'Horta

17/12/89

Sevilla-Mallorca

Constància-C. d'Or

Santanyí-Montuiri (15'30)

Petra-Alqueria

S'Horta-Campanet (15'15)

24/12/89

Espanya-Santanyí

30/12/89

Mallorca-Atco. Bilbao

C. d'Or-Cardessar (15'30)

07/01/90

Zaragoza-Mallorca

Porto Cristo-C. d'Or

Santanyí-Ferriolenc (15'30)

Alqueria-Binissalem (15'30)

Alcúdia-S'Horta

14/01/90

Mallorca-Valladolid

C. d'Or-Felanitx (15'30)

Artà-Santanyí

J. Bunyola-Alqueria

S'Horta-Montaura (15'15)

21/01/90

Mallorca-Osasuna

Maganova-C. d'Or

Santanyí-La Unió (15'30)

Verge de Lluc-Alqueria

S'Horta-Port Sòller (15'30)

28/01/90

Oviedo-Mallorca

C. d'Or-Sòller (15'30)

Alaró-Santanyí

Alqueria-Rotlet Molinar (15'30)

Sta. Maria-S'Horta

31/01/90

Mallorca-Castelló

04/02/90

R. Madrid-Mallorca

Portmany-C. d'Or

Santanyí-Calvià (15'30)

S. Sardina-Alqueria

S'Horta-Esporles (15'30)

11/02/90

Barça-Mallorca

C. d'Or-Llosetenc (15'30)

Esporles-Santanyí

Alqueria-Gènova (16'00)

Barracar-S'Horta

14/02/90

Mallorca-Rayó

18/02/90

R. Sociedad-Mallorca

Alaior-C. d'Or

Santanyí-Margalidenc (16'00)

S. Roca-Alqueria

Pla de na Tesa-S'Horta

25/02/90

Mallorca-Tenerife

C. d'Or-Isleny (15'30)

Murenc-Santanyí

Alqueria-Independent (16'00)

04/03/90

Celta-Mallorca

Badia C. Millor-C. d'Or

Santanyí-Poblenc (16'00)

S'Horta-Búger (16'00)

11/03/90

Mallorca-Logroñés
C. d'Or-Poblenc (16'00)
Ses Salines-Santanyí
Alqueria-Campos (16'300)
Marienc-S'Horta —

18/03/90

At. Madrid-Mallorca
Manacor-C. d'Or
Santanyí-Sancelles (16'15)
Xilvar-Alqueria
S'Horta-Sta. Eugènia (16'00)

25/03/90

Mallorca-Sporting
C. D'Or-Paguera (16'00)
Escolar-Santanyí
Alqueria-Algaida (17'30)
J. Sallista-S'Horta

01/04/90

València-Mallorca
Sta. Ponça-C. d'Or
Santanyí-La Victoria (17'15)
Collerenc-Alqueria
S'Horta-Ferriolenc (16'00)

08/04/90

Mallorca-Cádiz
C. d'Or-Arenal (16'00)
Pollença-Santanyí
Alqueria-Port Pollença (17'30)
Valldemossa-At.-S'Horta

15/04/90

Málaga-Mallorca
22/04/90
Mallorca-Sevilla
Sta. Eulàlia-C. d'Or
Santanyí-La Soledad (17'45)
Andratx-Alqueria
S'Horta-Consell (16'30)

25/04/90

At. Bilbao-Mallorca
29/04/90
Mallorca-Zaragoza
C. D'Or-Hospitalet
At. Rafal-Santanyí
Alqueria-Ca's Concos (18'00)
San Jordi-S'Horta

06/05/90

Valladolid-Mallorca
Ferrerles-C. d'Or
Santanyí-Alcúdia (18'00)
Marratxí-Alqueria
S'Horta-Pulgpunyent (17'00)

13/05/90

C. d'Or-Constància (16'30)
Montuiri-Santanyí
Alqueria-Petra (18'00)
Campanet-S'Horta

20/05/90

Cardessar-C. d'Or
Binissalem-Alqueria
S'Horta-Alcúdia (17'30)
27/05/90

C. D'Or-Porto Cristo (16'30)
Alqueria-J. Bunyola (18'00)
Montaura-S'Horta

03/06/90

Felanitx-C. d'Or —

DISTRIBUCIONES MAI, S. A. / C.I.F. A-07408651

CARRETERA DE FELANITX, S/N

TELS. 65 39 37 - 65 31 65

07650 - SANTANY (Mallorca)

**Pintures
D'or**

Calonge

Estanc
d'en Taconè

exp. nº 2

Avinguda Boulevard. Cala D'or

Miguel Adrover i Adrover

-Edat?
-18 anys
-Miquel, quant d'anys tenies quan vares començar a jugar?

-Vaig començar a jugar quan tenia 10 anys, amb el S'Horta. Es allà on m'he trobat sempre molt a gust.

-Quines són les teves habilitats i els inconvenients?

-A mi, m'agrada molt jugar al centre del camp, però amb el S'Horta juc en qualsevol posició, inclús he fet de porter. Trob que una de les meves habilitats és la facilitat de marcar gols i de fer regates. Els principals inconvenients: som excessivament indivi-

dualista i no soc molt regular.

-La teva meta en el món del futbol, quina és?

-Com tot jugador, allò que més il·lusió em faria seria jugar a primera divisió, però per a aconseguir-ho has d'esforçar-te molt i treballar dur per així millorar dia a dia, i un pic aconseguir això, defensar els colors de la camiseta de la selecció espanyola.

-Quin jugador t'agrada més?

-En Ricardo Gallego, jugador del Unidese.

-A qui t'agradaria parèixer-te?

-Coma jugador a En Gallego, perquè té molt d'estil, una gran frialatat, i

un caràcter poc comú entre els jugadors.

-Que trobas que farà el Mallorca enguany?

-Crec que farà una bona campanya i mantindrà la categoria. Te un equip competent i l'afició li ajudarà molt.

-Quin any has passat més gust de jugar?

-Els anys que he jugat amb En Tomeu Creus has estat els que he gaudit més. Es molt bon entrenador i els entrenaments estaven molt bé.

-Consideres que ets el millor?

-Això ho han de dir les persones que siguin enteses en futbol.

-Que faràs l'any que ve?

-De moment, aquest any jugarà el S'Horta, encara que hagi tengut

diverses ofertes d'equips de tercera divisió, per l'any que ve encara no m'he plantejat què faré.

-Que tal és la directiva?

-Crec que hauriem de preocupar-se un poc més per l'equip.

-Quants de fitsatges heu fet, per a aquest any?

-Dels que jugavem l'any passat amb els juvenils, N'Adrover Bassol i jo. De nous, vendran a jugar dos de Felanitx, En Fructuoso i En Mingo i En Pau de Manacor, que mai no havien jugat a S'Horta i altres que hi havien jugat altres pics tombaran.

-Canviant de tema, tens al.lota Miquel?

-No, i de moment o me interessa de sortir amb cap al.lota basta amb ses estranjerres que hi ha per Cala D'Or.

-On fas feina?

-Treball de comptable a Eléctricas Manresa.

-Què fas als moments lliures?

-M'agrada de veure pel·lícules, sortir amb els amics, i escoltar bona música.

-Quins altres esports practiques?

-Bàsquet, i qualque pic ciclisme.

Clos

G L B O

RECORDS

**DISCOS - RECORDS
SCHALLPLATTEN**

Avinguda Boulevard 21
Cala D'or

AMICS DE LA VELA LLATINA

Darrerament s'observa a Porto Colom, una gran afició per la vela llatina, molts de diumenges al dematí, els mateixos propietaris de llauts i bots, organitzen regates per divertir-se. Sense anar més lluny, per les festes de Sant Jaume, patró de Porto

Colom, es grup d'amants d'aqueixa especialitat organitzà la primera regata oficial. Hi varen participar 16 embarcacions, entre llauts i bots, però tots amb aparells llatins. La sortida de la prova va crear un bonic espectacle, digne de

contemplar, com es pot veure a sa fotografia, encara que les condicions metereològiques no fossin les més apropiades, ja que va fer poc vent i mala mar, per la qual cosa just varen arribar a meta 3 llauts i 3 bots.

Diumenge que va venir

davant, el Club Nàutic de Porto Colom, volem convidar tots els que tenen llauts o bots d'aquesta especialitat, a participar a la pròxima regata que es realitzarà el 17 de setembre (diumenge) a Porto Colom, tant de Cala D'Or, Porto Petro, Cala Santanyi, Porto Cristo etc...

També volem aprofitar l'ocasió per llançar l'idea de fer una excursió d'embarcacions a vela llatina de Porto Colom a Cabrera. Si voleu més informació al respecte, de qualsevol cosa, posau-vos en contacte amb:

-Jaume Cifre, Fuster de Riviera Tel. 575191 Porto Colom.

-Herve Leblanc, Ses Puntetes Tel. 657412 Cala D'Or.

FORN I COMESTIBLES ADROVER.

us desitja

unes bones festes de Sant Miquel

Rafel Adrover 5 -Calonge

657667

16 ANYS LLUITANT PEL MEDI AMBIENT

G.O.B. Santanyí

QUI SOM? QUE FEIM?

El Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Natura (GOB) neix el 31 de desembre de 1973 a Palma. Aleshores es va constituir amb una vintena de persones que sentien la necessitat d'estudiar els ocells i protegir el seu medi. A mesura que passà el temps, el nombre de socis va anar augmentant i es va veure la urgència d'ampliar l'objectiu inicial cap a una defensa bel·ligerant i indiscriminada de tot el patrimoni natural, ja que l'objecte del seu estudi es veia amenaçat per la destrossa del entorn amb el beneplàcit dels polítics.

Actualment l'Associació està constituïda per uns 2500 socis a Mallorca i poc més de 500 a Menorca. L'Assemblea de socis, òrgan suprem de l'Associació, vota una junta interinsular i dues insulars, el president de la de Mallorca és Francesc Avellà. Disn l'àmbit territorial el grup s'estructura en delegacions locals; en aquests moments funcionen delegacions a 15 municipis de Mallorca, curiosament la majoria de municipis de la costa amb una greu problemàtica urbanística.

El grup es finança, agiré exclusivament,

Les manifestacions, un mitjà legal i eficaç per fer rectificar als polítics

mitjançant la quota dels socis 3000 ptas anuals i petites subvencions concedides per diferents organismes estatals.

L'any 1985 el GOB va ésser declarat d'Utilitat Pública per acord del Consell de Ministres. També és membre de la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa i dels Recursos Naturals (UICN). Darrerament és considerat un dels grups ecologistes més actius i eficaços de tot el territori de l'estat espanyol.

La feina del grup es dirigeix bàsicament a tres camps:

1 Estudi: se centra principalment en l'ornitologia (campanyes d'a-

nellament, recomptes d'aus, publicació del anuaris ornitològics, organització de Jornades Ornitològiques a nivell nacional...)

2 Divulgació-Educació: organització de cursos i jornades, elaboració de material audiovisual, conferències, exposicions (Cabrera...), publicacions, excursions...

3 Defensa: activitat que va des de les grans campanyes (Cabrera, Sa Dragonera, Es Trenc...) fins a la denúncia de la petita infracció. Tot això es du a terme en dos fronts paral·lels: per una part la denúncia pública (articles, fulletons, manifestacions massives...) i, per altra, la denúncia administrativa (recur-

sos, al·legacions...).

Al nostre terme municipal tenim una delegació local que va iniciar les seves activitats l'estiu del 1985. En aquells moments fou constituïda per 7 socis, actualment n'hi ha 63. Quant a la organització interna hem de dir que hi ha uns responsables per a cada tipus d'activitat.

Des dels seus inicis aquesta delegació ha treballat en tres camps molt concrets:

1 Activitats culturals: projecció de pel·lícules, conferències, exposicions, edició del cartell "Mondragó, abans que ens matin l'esperança, elaboració de l'audiovisual "Mondragó", articles a la premsa, cursos d'ornitologia...

2 Excursions: Torrent de Pareis, Massanella, Menorca...

3 Denúncia pública i administrativa: manifestació per a Mondragó.

al·legacions a les normes subsidiàries de planejament del terme, al·legacions als plans parcials de la urbanització de Mondragó, denúncies de infraccions urbanístiques de diversa índole (construccions il·legals, abocadors d'aigües residuals i residus sòlids incontrolats, talla d'arbres...

Pel que fa a les perspectives de futur hem de dir que la feina s'ha de basar en dos àmbits ben definits: per una part, denúncia de les infraccions, i, per altra, conscienciació del poble, especialment de les

Les excursions, una forma sana de recrear-se i conèixer la natura

generacions joves, ja que aquestes es trobaran amb un medi més degradat del que trobarem nosaltres, i a més des de la seva òptica poden comprendre

millor la greu situació. Estam comprovant diàriament que la gent adulta, a vegades, sols pren consciència davant fets consumats, servesqui com a exemple l'oposició

dels hotelers a la contínua destrucció del paisatge.

Tant de bo el nostre poble arribés a un grau de civilització en el que fos innecessaria la presència de grups ecologistes.

restaurant bar

molts d'anys ...

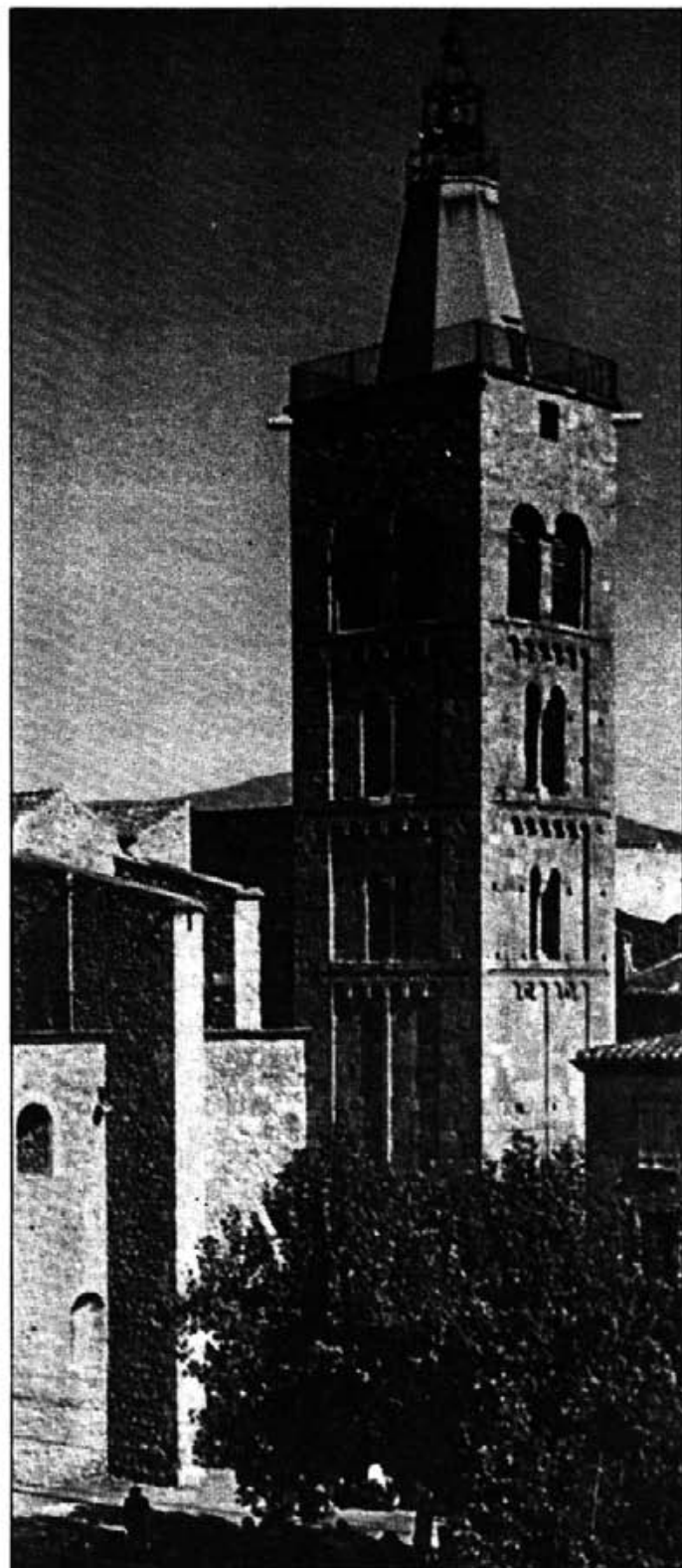
bona taula

i bones festes.

calonge 658202

A la Vila de Prada, a la falda del mític Canigó

Campanari romàntic de l'església de Sant Pere

Jaume Vallbona

El francesos li diven el Sud de França, és simplement França, però aquelles de la part septentrional dels Pirineus és simplement terres de la nostra terra, el bresol de tots els catalans. Les poden anomenar Catalunya Nord, el Rosselló, i fins i tot per alguns de nosaltres, Mallorca Continental: és on hi ha Prada, seu de la Universitat Catalana d'Estiu, la UCE.

El Comtat del Rosselló, com la Cerdanya, Vallespir i Conflent, on està Prada, formen part de Catalunya des del seu primer moment, fins i tot abans de Barcelona. Quan el Rei En Jaume va cometre l'error de dividir els seus regnes, el Rosselló va formar part del Regne de Mallorca. La gent d'allà fou temuda per la seva fidelitat als reis de Mallorca: Els

lloc ja és esmentat al 843. Els carrers i edificis de la part antiga ens recorden el temps que forem un poble sobirà i amb un sol estandard; els carrers estrets, per on sempre hi corrà l'aigua, ens duen a la plaça de l'església de Sant Pere, la qual té un campanari romànic. La part septentrional del poble està vorejada pel riu Tet i travessant el riu per un pont aviat som al Liceu Renouvier, allà on s'ubica la UCE. Aquestes terres com que estem ben regades pels rius tenen una important indústria d'arbres fruiters, sobre tot el préssec.

El liceu Renouvier, és el que és correspon a un institut, allà on estudiants hi viuen en règim d'internat. Hi ha dos edificis dormitori, el dels nins i el de les nines, i nosaltres haguem de triar entre els dos, si volíem assegurar-nos dormir al llany

Allà són els francesos que fan nosa

habitants de Prada es distingiren la rebel·lió a favor de Jaume III de Mallorca i fou durament castigada (1347) per Pere III que l'havé d'assetjar encara al 1374. L'any 1659 pel tractat dels pirineus, els polítics del rei espanyol, sense comptar amb les Corts Catalanes van cedir aquestes terres a França. Al llarg de molts d'anys diverses vegades tentaren reintegrar-se a Catalunya i fins aquest segle no apareix allà un sentiment nacional francès.

La vida de Prada a la falda nord del mític canigó, compte actualment amb més de cinc mil habitants. Es un poble més que milenari, el

de la nit al de les nines, si ens arriscaven a què ens passés el que fos a qualsevol hora de la nit, al dels nins: jo vaig triar aquest darrer.

Erem més de set cent entre estudiants i professors, catalans de tot arreu; de València, d'Alacant, de Mallorca, de la franja de Ponent, d'Andorra, de Girona, del Rosselló..., també hi havia alemanys, francesos, una japonesa: aquest ens sorprenien pel seu absolut domini de la nostra llengua. Sense dubte una de les coses més agradables era el fet de fer amistats cada dia, conèixer gent, el que apreníem

Antoni Artigues, a la dreta i en Biel Majoral a l'esquerra al seu seminari "Orientacions en les recerques sociolingüístiques"

d'altres llocs.

L'oferta de cursos era molt variada, la veritat és que jo no vaig poder fer, ni prop fer-hi, tots els cursos que m'interessaven. Els matins, entre les 9 i les 12, podíem assistir a dos o tres cursos diferents, entre aquests hi havia un seminari coordinat pel curiàblanquer Antoni Artigues, d'En Pujol, i en Gabriel Oliver (en Majoral) d'Algaïda que tenia per nom "Orientacions en les recerques sociolingüístiques: produir o reproduir", llavors de les 12 fins hora de dinar hi havia conferències, debats, homenatges. Els

A les 3 tornàvem començar la tasca, era l'hora dels tallers, jo vaig triar el de vídeo. Els tallers duraven fins a les 5 i llavors començaven altres activitats: jocs populars, pilota valenciana, vol amb un globus aerotàtic, etc. Jo a vegades parofitava aquestes hores abans de sopar per voltar pel poble o fer altre feinetes que m'heren necessàries. També era una bona hora per xerrar amb la gent i fer noves amistats. D'avvers les vuit anaven a sopar i llavors baixàvem al poble on cada nit a la plaça hi havia sempre espectacles organitzats per

Jo, al taller de vídeo

darrers dies els nins de la guarderia (a més de la UCE, hi havia la Universitat de Joves, i la guarderia que tenien les seves pròpies activitats), després de dinar, feren diverses actuacions a l'ombra dels arbres del Liceu, actuacions musicals, representacions de titelles...

la UCE; a altres poblets d'arreu es feien altres coses, l'oferta també prou variada. A la plaça de Prada hi vengueren grups d'espectacles també era musical de tots els Pisos Catalans i entre els illencs que varen actuar destaca el grup d'en Biel Majoral, el

qual anava acompanyat per en Toni Artigues, i en Delfi Mulet, Col·lega nostre de la revista "Es Saig" d'Algaida. Foren el grup que va mostrar un compromís més clar amb la cultura i nació catalanes.

A les festes que organitza la UCE al poble i acudeixen, lògicament, els veinats els quals es solen mostrar un poc distants. Entre ells hi varen conèixer un home d'Alaró que havia anat allà des de la desfeta de l'exercit republicà després de la batalla de l'Ebre, ens varen contar tota la seva vida i sobre tot el que recordava de Mallorca. Quan li vaig dir que era de Calonge, de Santanyi, me va cantar "Na Roseta és morta". Aquelles nits a la plaça eren molt alegres. A les onze solia començar una projecció d'una producció cinematogràfica nacional; jo als deu minuts de seure a la butaca del cinema ja dormia. La festa no acabava aquí, llavors al pati del Liceu n'hi havia que la feien durar, cantant i ballant, fins a trenc d'alba.

Quan estaven a la meitat de la UCE tenguérem un dia de descans, en el qual podíem fer una sèria d'excursions. La majoria de

El Liceu Penouvier

Mallorquins triarem la de Perpinyà Palau dels Reis de Mallorca, clar.

Perpinyà va ser la veritable Capital del Regne de Mallorca i no ens hem d'extranyar si encara alguns anomenen al Rosselló amb el nom de Mallorca Continental. El Palau dels Reis, el qual visitarem amb molt d'interès, és el símbol

de cinc segles de la història del Rosselló, encara que el Reialme de Mallorca no arribàs a durar un segle.

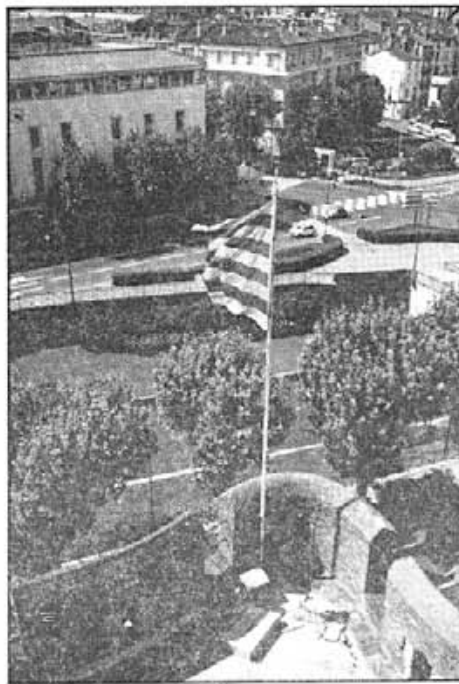
Amb la creació del reialme de Mallorca Perpinyà va conèixer una expansió cultural que no va ser mai més igualada; va ser famosa sobre tot pels seus fabricants de teles, coneguts fins a l'Orient.

Totes les pedres d'aquel castell ens parlaven molt al cor, de la proximitat d'aquelles terres i la nostra illa, la sala principal del castell, la sala del tron reial, allà on es feien les recepcions i els banquets, allà on es feia justícia, reb el nom de "Sala de Mallorca".

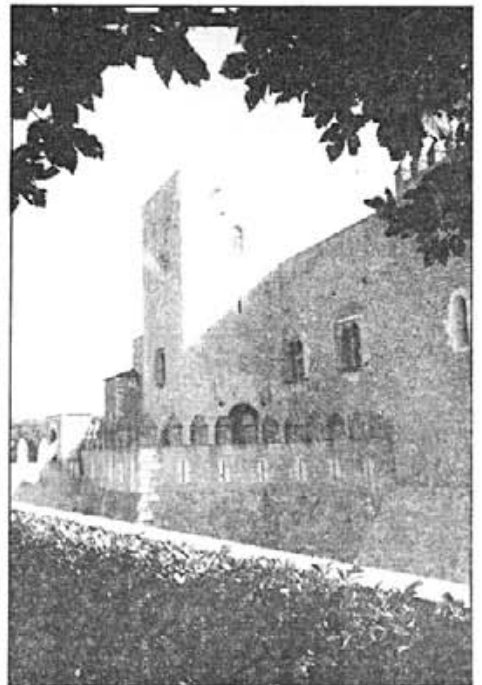
Després de l'estada al Palau anàrem a dinar a un

Una demostració de vol aerostàtic, pel curs sobre gasos i admosfera de l'Àrea de Ciències de la Natura

El nostre estandart, sobre el castellet de Perpinyà

El Palau dels Reis de Mallorca

parc de la ciutat: i després d'haver descansat una horeta llarga visitarem El Castellet, o Casa Parairal, centre de la cultura catalana resident. Aquest lloc es distingeix d'alluny per la senyera que oneja a dalt, sola, sense la mala companyia de banderes imperialistes. Allà s'ens explica la situació de la cultura catalana al Nord i la política colonitzadora i dá ferraçament duita a terme pel francesos. A les sales del castell hi ha un museu etnològic molt complet, i també hi està encesa la floma del conigó sempre, com a Lluc. A una llibreria que hi havia allà mateix vaig poder comprar aquell llibre sobre el qual en Toni d'Es Clos ens va fer un comentari al número 6 de "dies i coses" titilat en la edició illenca "Ca Eivisser l'Alternativa" dedicat a En Jaume de Sa Bassa i titular en la edició rossellonesa. Els Mallorquins nom amb el qual allà coneixen als cans eivi-sseens.

Pels carrers de Perpinyà es podien veure alguns pintades nacionalistes i antifranceses que deien "Visca Catalunya Lliure", "Fora els francesos", i addesius als noms dels carrers demanant la normalització d'aquests.

Després d'aquest entre-tengut dia per l'antiga capital del reina de Mallorca

Un carrer dedicat al Mallorquí Ramon Lull

El Grup Biel Majoral, cantaren cançons i tonades catalanes de Mallorca

Un espectacle de titelles fet pels nins de la guarderia

tornarem a la vida del Liceu.

La UCE, en paraules del Rector Enric Casassas "es tracta d'una universitat normal, contemporània i global, es normal perquè només preten ésser una universitat d'estiu i no crec que la perspectiva de Països Catalans a l'hora d'enfocar cursos i activitats tenguin res d'anormal (si fos així, ens hauriem de començar a preocupar de debò) és contemporània perquè s'hi tracten temes d'ara o, si més no, des d'una perspectiva actual; és plural perquè es oberta al debat, sense embuts, sobre qualsevol tema que potser en altres fóruns no hi hauria possibilitats de plantejar. Possiblement te rao, quan es refereix estrictament a la universitat, però tots saben bé que la situació del nostre poble no és la millor que es pot desitjar i és aquesta situació la que dona un significat especial a aquesta universitat.

M'havia apuntat a la UCE sense saber molt bé que era i ara que ja ho sé pens en tornar-hi quan me sigui possible. Aquelles vacances plenes d'activitats tant culturals com de divertiment, aquell paissatge i aquell aire del Pirineu, tan net, qualsevol lloc i sobre tot aquell ambient fet per tota aquella gent que estima la nostra nació.

S'ESTIMA LA TERRA QUE ES CONEIX

Lluc, dolça paraula a les orelles de tot mallorquí, capaç d'arreglar-nos baix un mateix sentiment d'unitat, tant els ciutadans com els forans, els pagesos com els nous burguesos, ens sentim a ca nostra quan visitam Lluc.

Un dels atractius de Lluc (Escorca), és sense discussió, els seus partjes naturals, els sims poderosos i aspres, aquí s'apleguen alguns dels més alts de Mallorca, contrasten amb les valls fèrtils i generoses i la majestuositat dels boscos d'alzines. Bocos que donaren nom a Lluc, que ve del llatí i significa bosc.

Es per això que l'excursionista veu en Lluc la terra promesa, on les possibilitats de gaudir d'una natura armònica i poc profanada són abundants.

Legats dels milenis, les entorns de Lluc, serveixen una de les meravelles naturals més impressionants de Mallorca, es tracta del Torrent de Pareis.

El Torrent de Pareis està format per l'unió dels torrents de Lluc i del Gorg Blau, baix es puig de s Cosconar, que a partir de s'entreforc junten les seves aigües per anar a vessar-les al mar de Sa Calobra.

L'excursió del Torrent de Pareis es pot iniciar des de l'antiga parròquia de Sant Pere d'Escorca, que fou la parròquia major fins al segle XV en que perdé la seva preeminència en benefici de Nostra senyora de Lluc, degut a la creixent devoció del poble mallorquí envers aquesta verge negra, convertint Lluc amb el Montserrat mallorquí.

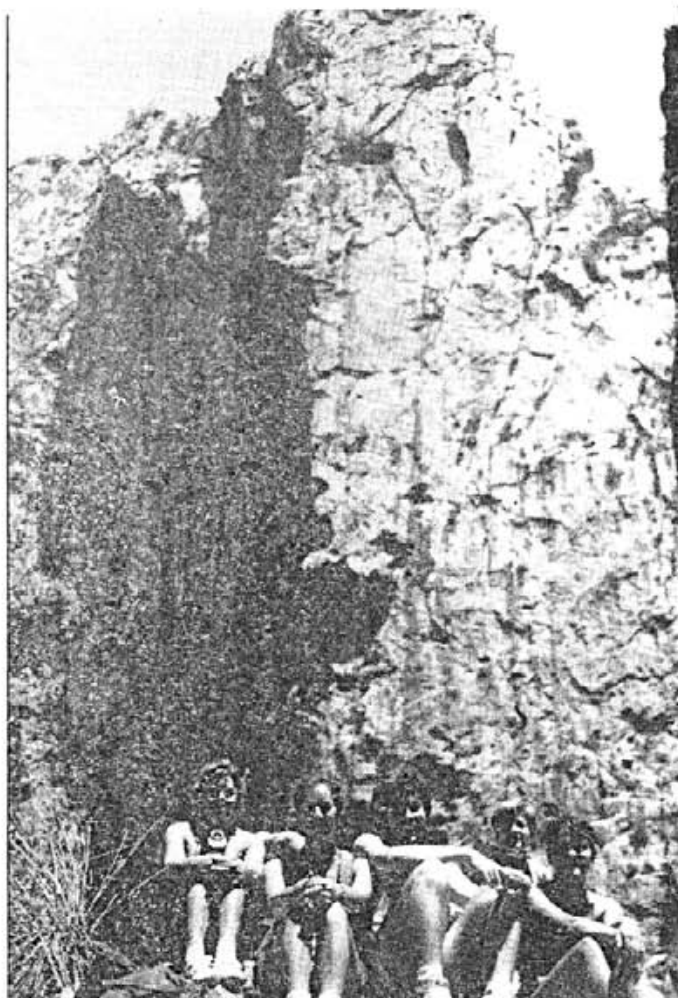
De l'antiguitat de la parròquia de Sant Pere es pot dir, que ja existia set anys després de la conquesta de Mallorca pel rei En Jaume I.

I des de aquí es d'on partirem el grup de Calongins, amb ganes de caminar i de assadollar-nos de paisatge.

El camí que baixa al torrent, si es te esment a l'inici, és molt clar i no té cap dificultat, ja que està molt fressat, i ben senyalitzat als llocs conflictius. Així, prest deixarem els boscos d'alzines que envolten l'església de Sant Pere, i caminarem entre carrixeres i argelages, davallant sense apusa fins arribar al llit del torrent. L'espectacle que de baix estant es veu, es sencillament grandios, i la sensació que es pot experimentar no es pot descriure amb paraules ja que totes les mesures que estam acostumats a emprar aquí no serveixen. Una vegada assolit el llit del torrent, convé obrir be els ulls, ja que si be quasi tothom pot fer aquesta excursió, això serà si no deixa el caminó ni els passos, moltes vegades únics, que hi ha al lloc conflictius. S'itinerari a seguir està quasi sempre senyalitzat, encara que només sigui per dos macs un damunt l'altre. Qualsevol intent d'obrir noves vies o de caminar sense observar fites pot durnos a situacions compromeses tant per noltros com per es que ens hagin de venir darrera, fetes aquestes aclaracions, tornarem prendre el fil de l'excursió.

Una sorpresa, en principi grata, que varem tenir només enfilel el torrent fou la quantitat de cabres orades que pasturaven per allà, i varem quedar esgleiats quan varem de quina manera s'enfilaven pels panyalars tallats a plom de torrent, despreciant amb insolència la llei de la gravetat.

Poc després arribem a s'entreforc, i varem aprofitar per endinsar-nos uns centenar de metres en el Torrent del Gorg Blau, més conegut per Sa Fosca, que aquí desemboca.

Aquest és sense dubte un dels punts claus de l'excursió i seria del tot imperdonable passà de llarg sense aturar-nos a contemplar un dels llocs on la natura golpetja amb tota la força de la bellesa. Un es queda mut, i li entra una espècia de respecta solemna davant la força i serenitat que irradia del lloc.

Anant de s'Entreforc cap a Sa Fosca, allà dalt, molts de metres per damunt els nostres caps, les parets del torrent a cada passa es van cloent més i més fins al punt que la lum arriba

fins a nosaltres, a través del sedaç verd que formen les heures, llores i qualque figera borda, que s'aferra a la vida estrenent les seves arrels per les encletxes del penyals.

Alguna pedra gigantina es va precipitar des de dalt i per les seves dimensions ciclòpees va quedar enclosa entre paret i paret unes decenes de mts. damunt nosaltres, formant així una espècia d'arc natural de dimensions solossals. La dificultat d'avançar es fa cada vegada més grossa, degut a lo llises i humides que són les roques del llit del torrent, per això arriba el punt de decidim tornar arrera, no snese abans asseuer-nos una estona a contemplar l'obra de la natura.

La claretat verda i la frescor de l'aire és per a nosaltres com un balsam aquest dia de juliol, i ens dona noves energies per a continuar l'excursió.

Ja de tornada a s'Entreforc, convé cercar be les fites per tal de no desviar-nos del tirany correcte que ens portarà amb algunes dificultats fins a Sa Calobra. Però just iniciada la marxa, ens esperava un encontre del tot imprevist. A dins d'una encletxa d'uns vuit metres de fondaria hi havia un extranger accidentat, que hi havia caigut, degut a l'envestida d'una cabra orada. El pobre home, que s'havia fracturat el ballador, estava acompanyat per la seva dona, i ens va dir que un amic seu, ja havia anat a cercar ajut. Noltres l'hi varem facilitar uns calmants que duïem, i decidirem fer-los companyia fins que arribassin els soco. Quan aquest arribaren, unes tres hores més tard, els aidarem amb el que poguerem i després ens separarem, nosaltres cap a Sa Calobra on teniem els cotxes, i els cap a Escorca on hi havia millor camí.

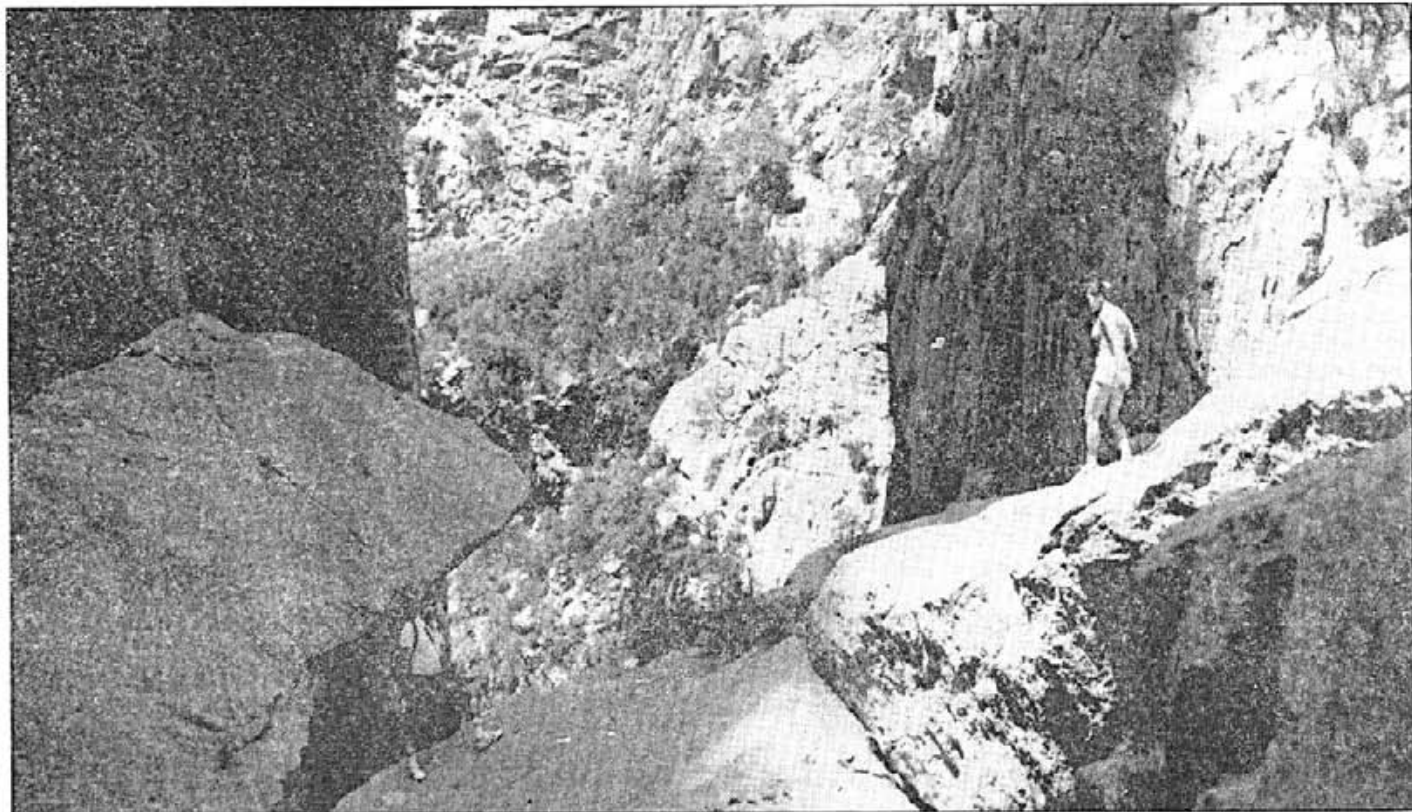
El camí cap a Sa Calobra s'ha de seguir amb esment observant totes les senyes que hi ha i que ens mostren el camí més fàcil o el camí a molts d'indrets únic.

En alguns passos difícils hi ha col.locades unes cordes per facilitar la baixada.

Un cop forem a sa Calobra el sol es ponia, i la platja solitària ens reclamava un bany per a refrescar-no i fer-nos més fàcil el camí de tornada a Calonge.

**Sols jugant la fatiga i el coratje
ateny aquest paratje
l'home de terra, caminant mesquí;
més per l'esforç i la fatiga Inmensa
es alta la recompensa
mirar lo que es pot veure sols aquí!**

M. Costa i Llobera

IV Edició premi de Poesia "Bernat Vidal i Tomas"

Com des de fa quatre anys, el 25 de juliol i dintre de les festes de Sant Jaume, fou presentat el IV Premi de Poesia Bernat Vidal i Tomàs.

L'esmentat premi correspongué al llibre "I grega" de l'escriptora M.ª Antònia Grau i Abadal i ha estat inclòs a la col·lecció Balenguera de l'Editora Moll, la publicació fou patrocinada per l'Ajuntament de Santanyí.

El llibre està dividit en quatre parts, i totes elles tenen un contingut profund de l'amor.

Es un llibre recomanat per a tothom: tant pels qui ens agrada la poesia com pels que es volen iniciar en la seva lectura. Es de fàcil lectura i comprensió.

Margalida

I GREGA

PREMI "BERNAT VIDAL I TOMÀS", 1989

M. ANTÒNIA GRAU I ABADAL

PARAULA DE LA TERRA

En tendria, d'explicació, un altre fet, més expressiu, més gros encara, que els mallorquins dels segles XIV i XV se diguessen **catalans de Mallorca**? Qui el negarà, aqueix fet, en no ser un ignorant presumit? Sols una ignorància supina explica que hi haja pogut haver un periòdic d'un poble d'aquesta illa que tractàs de posar en ridícul això dels **catalans de Mallorca**. El malanat autor hauria fet molt bé d'estudiar una mica lo que s'atreu a ridiculitzar.

La nostra nacionalitat és la catalana; la nostra personalitat, si l'hem de recobrar, no l'esperem de la gent de Madrid, que no ens concediran mai altra categoria que la de **provincianos**. La nostra personalitat ètnica, si l'hem de recobrar, ha de ser amb Catalunya. Allunyar-nos de Catalunya, pretenir refermar la nostra tradició sense Catalunya, és una al·lotada, una ximplesa.

Antoni Maria Alcover, 1909

... JA, JA, JE, JE, JI, JI, JO, JO, JU, JU ...

--Estimada senyora, -diu sa mare d'una al.lota ja gran,- crec que serà necessari casar els notres fills!

--I per què?

--Perquè sa meva filla, està embarassada!

--Però bono!, jo admetesc que es meu fill la frecuenti molts de pics, des de fa mesos, però no hi ha res que demostrï que sigui ell el pare del nin! Si sa seva filla s'enten amb un, es pot entendre amb un altre!

--Això és el que fa!

--Que se'n vol riure de jo?

--No..., però com el segon amant és el seu marit, crec que val més casar els joves.

Un home es va morir el dimecres.

--Bé, diu el funerari, -l'enterrarem dissabte!

--No! suplica la viuda, -preferesc dilluns!

--Per què?

--Perquè ell era futbolista i m'agradaria que al manco estàs un diumenge a ca nostra.

Un enquestador, interroga una dona del carrer:

--Està casada, senyora?

--Sí.

--Que fa el seu temps lliure?

--Nudisme...

--Té fills?

--Sí, nou!

--I li contestà l'home: Ja comprenc, vosté en realitat no fa nudisme, es que el seu marit no li deixa temps per vestir-se.

Na Catalinata, de set anys, du sa vaca a un bou, i se troba amb un senyor, que molt seriosament li diu:

--Això és vergonyós, una nina de sa teva edat! Com si ton pare no s'en pogués encarragar d'aquestes coses!

--Ah, no!, diu Na Catalina. Perquè això estigui ben fet, ha d'esser un bou fi!

